

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO
VEIKLOS ATASKAITA**

2022 m. rugsėjo 15 d. Nr. IV- 3
Plungė

Su veiklos audito ataskaita galima susipažinti
Plungės rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu: www.plunge.lt

Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą savivaldybės bendruomenei, skatinti atskaitingumą į rezultatus ir gyventojų poreikiui orientuotą valdymą, Savivaldybės turto, finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangą.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos auditą už 2019 – 2021 metus pavedė atlikti Plungės rajono savivaldybės taryba pavedimu¹. Kad galėtume atsakyti į Savivaldybės tarybos pavedime pateiktus klausimus, parengti veiklos audito ataskaitą, išvadas ir rekomendacijas, rinkome reikalingus įrodymus, analizuodami ir vertindami Savivaldybės 2019 – 2021 metų strateginiuose planuose Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdomas programas, programos įgyvendinimo uždavinius ir priemones.

Auditą atliko: Danutė Jarašiūnienė, Laima Jurgutienė ir Nijolė Gurčinė.

Veiklos audito ataskaita pateikta: Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui, Plungės rajono savivaldybės tarybai. Plungės rajono savivaldybės merui, Plungės rajono savivaldybės administracijai.

---

¹ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 24 d. sprendimas Nr. T1-84 „Dėl pavedimo Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai“.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
IŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	11
1.VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURUI SKIRIAMŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMO EFEKTYVUMAS PAGAL ĮSTAIGOJE PATVIRTINTAS PROGRAMAS	11
1.1. Ne visos strateginiame plane planuotos priemonės įgyvendintos	11
1.2. Dėl veiklos ataskaitų apie visą Biuro veiklą, priskirtas ir vykdomas funkcijas, vykdomus projektus ir programas, veiklos problemas ir jų sprendimo būdus.....	14
1.3. Dėl savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų.....	15
1.4.Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa	17
1.5. Maudymosi vietų vandens ir smėlio kokybės stebėsenos programa	19
1.6. Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos.....	19
2.VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO VEIKLOS FUNKCIJOS, JŲ ATITIKIMAS GAUNAMAM FINANSAVIMUI	20
3.PRIEDŲ PRIE DARBO UŽMOKESČIO SKYRIMO TVARKA IR JOS LAIKYMASIS	21
3.1.Struktūra, etatai, pareigybės	22
3.2.Darbo apmokėjimo sistema tobulintina.....	23
3.3.Biuro darbuotojų kasmetinis veiklos vertinimas	25
4. AR VYKSTA VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO BENDRADARBIAVIMAS SU PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAIS,GERINANT PREVENČINĮ GYVENTOJŲ SVEIKATOS ŠVIETIMĄ, IR AR JIS EFEKTYVUS.....	26
5. KITI PASTEBĖJIMAI	28
6.PRIEDŲ SĄRAŠAS.....	34

PAGRINDINIAI FAKTAI

SAVIVALDYBĖS VYKDOMA VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

<p>vykdo valstybines (valstybės perduotos savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas</p>	<p>visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimą, visuomenės sveikatos stebėseną</p>
<p>vykdo savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas</p>	<p>įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose numatytas visuomenės sveikatos priemones, atsižvelgdamos į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas</p> <p>įtraukia į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą socialinius partnerius</p> <p>vykdo vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą, išskyrus visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas</p> <p>vykdo kitas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas</p>

VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURUI IŠ VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS BIUDŽETŲ BUVO SKIRTA

2019 metais

asignavimų planas - 534,6 tūkst. Eur;
gauta asignavimų - 531,2 tūkst. Eur;
panaudota asignavimų – 508,6 tūkst. Eur

2020 metais

asignavimų planas – 542,0 tūkst. Eur;
gauta asignavimų - 529,5 tūkst. Eur;
panaudota asignavimų – 527,9 tūkst. Eur

2021 metais

asignavimų planas – 588,7 tūkst. Eur;
gauta asignavimų - 574,5 tūkst. Eur;
panaudota asignavimų – 574,1 tūkst. Eur

Patvirtintų etatų skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:
2019 metų – 20,92; 2020 metų – 20,92; 2021 metų – 22,27

SANTRAUKA

Audito svarba

Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros politikos tikslus ir uždavinius, gyventojų sveikatos lygio siekiamus rodiklius nustatė Seimas ir patvirtino Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 metų programą², kuriai nustatytas pagrindinis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, sumažėtų sveikatos netolygumai, kad būtų sukurta saugesnė socialinė aplinka ir kt. Šiai programai įgyvendinti Sveikatos apsaugos ministerija rengia ir Vyriausybė tvirtina Lietuvos nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros strategiją, kurią savivaldybių institucijoms nustatyta įgyvendinti per savivaldybių strateginius plėtros ir (ar) savivaldybės strateginį planą³.

Sveikata yra žmogaus vertybė ir gyvenimo pagrindas, kuris turi būti pakankamai tvirtas, kad būtų sėkmingai sprendžiami kasdienio gyvenimo klausimai. Visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą. Sveiki ir darbingi žmonės – šalies ekonomikos augimo ir tvaraus vystymosi garantas⁴.

Stiprinti ir saugoti gyventojų sveikatą – strateginis valstybės ir savivaldos institucijų tikslas.

Siekiant gerinti Savivaldybėje visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumą, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti įsteigta Savivaldybės biudžetinė įstaiga – Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras⁵ (toliau tekste – Biuras, VSB).

Biuro pagrindinis tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, siekiant sumažinti gyventojų mirtingumą ir sergamumą, gerinti jų gyvenimo kokybę⁶.

Biuro pagrindinės veiklos sritys – organizuoti ir teikti prieinamas ir tinkamas Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje.

Biuro funkcijos - vykdyti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Įgyvendinti Savivaldybės tarybos patvirtintuose Savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytas visuomenės sveikatos programas ir priemones.

Per 2019-2021 metus Biuro vykdytai veiklai iš Valstybės ir Savivaldybės biudžetų buvo skirta – 1 635,3 tūkst. Eur, panaudota – 1 610,7 tūkst. Eur.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2019 – 2021 metų laikotarpio veiklos auditas atliktas vykdant Plungės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 24 d. sprendimą Nr. T1-84.

Audito tikslas ir apimtis

Savivaldybės taryba pavedė įvertinti:

1. Visuomenės sveikatos biurui skiriamų lėšų panaudojimo efektyvumą pagal įstaigoje patvirtintas programas;

² Lietuvos sveikatos 2014 – 2025 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 (TAR, 2016, Nr. 2016-13976 ir TAR, 2019, Nr. 2019-16766 redakcijos).

³ Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, 2002-05-16 Nr. IX-886 (2013-07-02 Nr. XII-464 redakcija įsigaliojusi nuo 2014-10-01) 10 str.

⁴ Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016 – 2023 metų plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2015 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1291 (TAR, 2022, Nr. 2022-17477 nauja redakcija).

⁵ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2009-06-25 sprendimas Nr. T1-175 „Dėl biudžetinės įstaigos Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro įsteigimo“

⁶ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018-03-29 sprendimas Nr. T1-52 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų patvirtinimo“ (nuostatų III sk. 16 p.)

2. Visuomenės sveikatos biuro veiklos funkcijas, jų atitikimą gaunamam finansavimui
3. Priedų prie darbo užmokesčio skyrimo tvarką ir jos laikymąsi;
4. Ar vyksta Visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimas su Plungės rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centrais, gerinant prevencinį gyventojų sveikatos švietimą, ir ar jis efektyvus.

Audituojamas laikotarpis 2019-2021 m. Pokyčių analizei buvo naudojami ankstesnių ir 2022 m. duomenys.

Audito metu vertinome, ar tinkamai planuojamos ir efektyviai vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros priemonės savivaldybėje. Atliekant auditą analizuota įvairių institucijų ir įstaigų (Sveikatos apsaugos ministerijos, Savivaldybės tarybos ir administracijos, švietimo įstaigų, Biuro) duomenys ir informacija.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“. Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

Siekiant didinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą savivaldybėse, svarbu nustatyti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų poreikį bendruomenėse ir užtikrinti bendruomenės informavimą apie šių paslaugų teikimą ir jų įtraukimą į paslaugų teikimą. Savivaldybės strateginiuose planuose turi būti numatomos priemonės, užtikrinančios efektyvų paslaugų teikimą ir atsiskaitymą apie pasiektus rezultatus, įgyvendinant strateginiuose planuose numatytus tikslus.

Vertinant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugoms skiriamas lėšas, laikėmės nuostatos, kad iš valstybės biudžeto skiriamos specialiosios dotacijos lėšų, skiriamų valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, finansuojamos unifikotos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos ir programos pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų parengtas lėšų skyrimą reglamentuojančias metodikas ir jų naudojimui nustatytus visuomenės sveikatos priežiūros savivaldybėse prioritetus.

Neparengta visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų iš savivaldybės lėšų atliekamų funkcijų teikimui reikalingų lėšų apskaičiavimo metodika. Savivaldybių visuomenės sveikatos biurui atsiskaito už valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) funkcijas visuomenės sveikatos politiką formuojančiai institucijai. Sveikatos apsaugos ministerija, skyrusi finansavimą prioritetingose srityse numatytai priemonei, prašo ir planuose numatytų rodiklių vykdymo ataskaitų su paaiškinimais apie priežastis, dėl kurių planuotos reikšmės nepasiektos ar viršytos.

Savivaldybės administracija, rengdama savivaldybės strateginio veiklos plano vykdymo ataskaitą informacijos ir paaiškinimo dėl planuotų veiklų neįvykdymo neprašo ir informacijos prie Savivaldybės tarybai teikiamos ataskaitos neteikia.

Pažymime, kad Savivaldybės strateginiame plane Biurui nustatyti tikslai susiję ne su rezultatu (socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimas), o su veiksmu ar procesu ir neparodo, kokią sveikatos priežiūros veiklą planuojama vykdyti.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas Plungės rajono savivaldybės strateginio veiklos plano Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programos numatytas priemones:

-2019 metais įvykdė ir viršijo;

-tačiau 2020 metais suorganizuota mažiau konferencijų, seminarų, žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių, negu planuota ir tik vienas priemonės rodiklis - praveisti teorinių ir praktinių užsiėmimų skaičius, įvykdytas ir viršytas 2,6 karto;

-2021 metais atlikta mažiau priemonių, nei planuota savivaldybės strateginio plano programos uždaviniui „Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas Plungės rajono savivaldybėje“ įgyvendinti, o savivaldybės funkcijoms vykdyti skirtais asignavimais finansuotos veiklos ir numatytos priemonės viršytos.

Ne visos su Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programa susijusios planuotos priemonės 2020 – 2021 metais buvo įvykdytos, nes nesusidarė dalyvių grupės, veiklose nedalyvavo planuotas asmenų skaičius. Biurui numatytų priemonių neįgyvendinimui įtakos turėjo dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje ir savivaldybėje paskelbtas karantinas – sustabdytos ar nevykdomos veiklos.

Ekonominės ir projektinės veiklos programos uždaviniui ir įgyvendinti numatyti priemonėi „Investicijų ir kiti projektai“ vertinimo kriterijai nenurodyti. Projektai nepasibaigę, dėl karantino ir su pandemija susijusios situacijos lėšų panaudota mažiau.

Sveikatos apsaugos ministerija patvirtina prioritetus, planuojamas veiklas ir finansavimą, bei nustato Biurui užduotis, ataskaitos rengimo tvarką ir formas.

Biuro planuose nėra nustatytų veiklos, priemonės ar užduoties vertinimo rodiklių kriterijų, t. y. nenurodyta, kaip bus vertinama, ar plane numatytos priemonės įvykdytos, todėl negalėjome įvertinti ar visos Biuro metų veiklos plane numatytos priemonės buvo įvykdytos ir kokie pasiekti rezultatai.

Tobulintina darbo apmokėjimo sistema

Biuro darbuotojams priedai, per audituojamą laikotarpį, nebuvo mokami.

Biuro darbuotojams priemokų mokėjimo tvarka tobulintina, nes:

- darbuotojų prašymuose prašoma apmokėti už papildomą darbą, o Direktorius įsakymuose skiriamos priemokos už padidintą darbo krūvį;
- priemokos mokamos nuo to mėnesio, viso darbuotojo darbo užmokesčio, o ne nuo darbo užmokesčio faktiškai dirbtam darbo laikui;
- nesivadovaujama Darbo apmokėjimo sistemos aprašo 26 p. nuostata, kad už darbą poilsio ir švenčių dienomis yra mokama Darbo kodekso nustatyta tvarka;
- nepagrįstai buvo išmokėta priemoka Biuro darbuotojui, dirbančiam pagal dvi pareigybes. Direktorius įsakyme nurodyta, kad skiriama priemoka visuomenės sveikatos specialistui, vykdančiam visuomenės sveikatos stiprinimą.

Sergant Biuro darbuotojams, niekas jų nepavaduoja.

Įvertinus darbuotojų veiklą už 2020 metus gerai, nustatytas kintamosios dalies dydis nuo pareiginės algos pastoviosios dalies, neatitinka Darbo apmokėjimo sistemos aprašo nuostatų.

Biurui būtina gerinti bendradarbiavimą

Savivaldybėje nėra susiformavusi gera praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientus (ypač esančius tam tikrų ligų rizikos grupėse) nukreipti sveikatos stiprinimo paslaugų į visuomenės sveikatos biurą, todėl neužtikrinama, kad informacija apie sveikatos stiprinimo būdus pasiektų tuos, kam ji yra reikalinga.

Problema, kad mažas skaičius asmenų dalyvauja Sveikatos stiprinimo programose yra ir tai, kad Biuras konsultuoja, paskaitas sveikatinimo temomis organizuoja dažniausia darbo valandomis, todėl dirbančių asmenų galimybės, pasinaudoti Biure vykdomomis priemonėmis yra ribotos.

Plungės visuomenės sveikatos biuras 2019 – 2021 metais vykdė širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programą, tačiau priemonių, skirtų gyventojų sveikatai gerinti, poveikis nebuvo vertinamas.

Biuro bendradarbiavimo su PSPC, vykdančios Sveikatos stiprinimo programas, vertinimas, parodė, kad bendradarbiavimas nėra efektyvus, nes nesudarytos bendradarbiavimo sutartys, ne visi PSPC yra informuoti apie vykdomas sveikatos stiprinimo programas, ne visi PSPC nukreipia rizikos grupės asmenį dalyvauti prevencinėse programose, ne visada Biuras apie programoje dalyvavusius asmenis teikia informaciją PSPC.

Sveikatos stiprinimo programoje dalyvavusių asmenų skaičius yra labai mažas, vidutiniškai kas 13 asmuo, kuriam buvo pasiūlyta dalyvauti programoje tik dalyvavo.

Rekomendacijos

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Direktoriui:

1. Siekiant tikslingai ir aiškiai suplanuoti veiklas, veiklos plane nurodyti planuojamų priemonių ir veiklų kiekybinius ar kokybinius vertinimo rodiklius;
2. Siekiant, kad steigėjas ir visuomenė būtų informuojami apie įstaigos veiklos rezultatus, kasmet rengti ir teikti išsamią veiklos, apimančios visas funkcijas, programas, projektus ir kitas veiklas - ataskaitą, joje išdėstyti ne tik lėšų naudojimo, bet ir planuotus bei pasiektus rezultatus, nurodyti veikloje susidarantiems problemoms, jų sprendimui parengtas priemones.
3. Siekiant, kad visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose teikiamos rekomendacijos būtų įgyvendinamos, inicijuoti priemones, padedančias užtikrinti rekomendacijų įgyvendinimą;
4. Siekiant pagerinti informacijos viešinimą ir bendradarbiavimą su pirminiais sveikatos priežiūros centrais, vykdyti Priklausomybių mažinimo programą, parengti priemonių planą ir teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti;
5. Siekiant užtikrinti tinkamą dokumentų valdymą, jų registravimą tam numatytuose registruose, numatyti priemones, kurios užtikrintų visų įstaigos parengtų, gautų dokumentų registravimą tam tikslui skirtuose registruose, nustatyti kurie biuro dokumentai registruojami dokumentų registruose, o kurie – Biuro naudojamoje informacinėje sistemoje;
6. Siekiant informuoti visuomenę apie vykdomus projektus, jų naudą ir pasiektą rezultatą, patikslinti informaciją Biuro internetinėje svetainėje;
7. Siekiant aiškumo nustatant priemokas darbuotojams, patikslinti darbo apmokėjimo sistemos aprašą, detalizuojant priemokų skyrimą tokiais atvejais:
  - kai padidėja darbo mastas, neviršijus nustatytos darbo laiko trukmės;
  - už papildomų pareigų, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą;
  - už pavadavimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo funkcijas.
8. Numatyti priemones, kurios gerintų privačių asmens sveikatos priežiūros centrų, kitų savivaldybės įstaigų ir Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimą, tinkamą gyventojų informavimą apie dalyvavimą Sveikatos stiprinimo programose.
9. Atlikti vertinimą apie priemonių, skirtų gyventojų sveikatai gerinti, poveikį;
10. Siekiant užtikrinti Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytos tvarkos laikymąsi, dėl ataskaitų apie per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimą, pateikimą, rekomenduojame paskirti atsakingus asmenis už viešųjų pirkimų ataskaitų parengimą ir pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka ir užtikrinti, kad informacija apie sudarytas viešojo pirkimo sutartis būtų paskelbtos Informacijos viešojo CVP IS tvarkos aprašo nustatyta tvarka ir terminais.

Savivaldybės administracijai:

1. Siekiant, kad steigėjas ir visuomenė būtų informuojami apie Biuro veiklos rezultatus, inicijuoti įstaigos nuostatų patikslinimą, dėl veiklos ataskaitų teikimo;
2. Siekiant, kad visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose teikiamos rekomendacijos būtų įgyvendinamos, savivaldybė turėtų inicijuoti strateginiuose planavimo dokumentuose priemones ir numatyti svirtis, kurie padėtų užtikrinti vykdymą.
3. Siekiant didinti valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo mastą, ieškoti bendradarbiavimo būdų, kaip pasiekti aukštesnių valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo rodiklių;
4. Plungės rajono savivaldybės administracijai stiprinti vidaus kontrolės procedūrų veikimą, rengiant teisės aktus ir atsakingiau nurodant su jais susijusius ar pripažintus netekusiais galios teisės aktus.

5. Siekiant tinkamai atlikti perduotas valstybės funkcijas ir užtikrinti reikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas mokiniams mokyklose (ar skyriuose), esančiose kaimo vietovėse, peržiūrėti Tarybos sprendimą 2017 m. spalio 26 d. Nr. T1-231 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose“.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (30 psl.)

IŽANGA

Visuomenės sveikatos stiprinimas apima sveikatos mokymą, informacijos apie sveiką gyvenseną sklaidimą, sveikos gyvensenos propagavimą, formavimą ir nuo elgsenos priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimą, visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų nustatytas priemones. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuras yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos biudžetinė visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga, įgyvendinanti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) ir savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, kurios finansuojamos valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšomis.

Biuro savininkas yra Plungės rajono savivaldybė, o savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija yra Plungės rajono savivaldybės taryba (toliau tekste – Taryba). Savivaldybė biurą finansuoja biudžeto lėšomis pagal patvirtintą asignavimų šamatą bei Biuro parengtas veiklos programas.

Savivaldybės visuomenės sveikatos biure privalomų pareigybių sąrašą ir joms keliamus kvalifikacinius reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras. Biuro vykdomos valstybinės valstybės perduotos visuomenės sveikatos priežiūros funkcijos finansuojamos iš valstybės biudžeto (skiriant dotaciją).

Plungės rajono savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba koordinuoja Savivaldybės teritorijoje visuomenės sveikatos saugą ir sveikatos stiprinimą.

Savivaldybės administracijos direktorius, Savivaldybės gydytoja organizuoja, koordinuoja sveikatinimo veiklos įgyvendinimą.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vykdo visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

AUDITO REZULTATAI

1. VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURUI SKIRIAMŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMO EFEKTYVUMAS PAGAL ĮSTAIGOJE PATVIRTINTAS PROGRAMAS

1.1. Ne visos strateginiame plane planuotos priemonės įgyvendintos

Audito metu siekėme išsiaiškinti kokias programas Savivaldybės strateginiuose planuose įgyvendino Biuras. Ar Savivaldybės strateginiuose planuose visuomenės sveikatos priežiūros planavimas ir įgyvendinimas yra siejamas su veiklos rezultatais.

Audito metu laikėmės nuostatos, kad visuomenės sveikatos biurui programoms skirtos lėšos panaudotos efektyviai, kai:

- veiklos programose nustatyti visuomenės sveikatos priežiūros tikslai, uždaviniai ir konkrečios priemonės;

- aiškiai apibrėžtas rezultatas, kurį turi pasiekti įgyvendinus priemones ir rezultatas pasiektas.

Biuras, vykdydamas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas *2019 metų* Savivaldybės strateginiame veiklos plane vykdė Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programos tikslus:

- Mažinti socialinę atskirtį vykdant valstybės ir savivaldybės socialinės politikos priemones, uždaviniui - Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas, priemonei - Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti planuota 376,0 tūkst. Eur, patvirtinta patikslinta asignavimų suma 326,5 tūkst. Eur, įvykdyta – 326,3⁷ tūkst. Eur. Numatyta surengti konferencijų, seminarų, mokymų – 1020 vnt., įvykdyta – 1232 vnt., pagaminti atmintinių, lankstinukų ir platinti sveikatos stiprinimo aktualiais klausimais – 29 vnt., įvykdyta – 32 vnt.

- Siekti, kad Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras taptų modernia šiuolaikine įstaiga, kurioje dirbs kvalifikuoti, išsilavinę specialistai, numatytas uždavinys - Pagerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų Plungės rajono savivaldybėje prieinamumą bei kokybę vykdant infrastruktūros plėtrą, bei priemones:

- Visuomenės sveikatos biuro veiklai planuota 141,7 tūkst. Eur, patikslintas planas – 101,4 tūkst. Eur, faktiškai panaudota - 98,5 tūkst. Eur. Numatyta sklaidos renginių - 1850 vnt., įvykdyta - 2023 vnt., žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių – 105 vnt., įvykdyta – 315 vnt.;

- Priklausomybių mažinimo programai planuota 41,0 tūkst. Eur, faktiškai panaudota 40,9 tūkst. Eur. Numatyta sklaida apie priklausomybių ligas, jų vystymosi mechanizmus, gydymo ir reabilitacijos būdus – 15 vnt., įvykdyta – 16 vnt.

Savivaldybės *2020 metų* strateginio veiklos plano Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programos uždaviniui - Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas, priemonei Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti planuota 376,0 tūkst. Eur, patvirtinta patikslinta asignavimų suma 326,5 tūkst. Eur, įvykdyta – 326,3⁸ tūkst. Eur. Planuota surengti konferencijų, seminarų, mokymų – 300 vnt., įvykdyta – 92 vnt., atmintinių, lankstinukų pagaminimas ir platinimas sveikatos stiprinimo aktualiais klausimais – 3100 vnt., įvykdyta - 4082 vnt.

Priemonei „Pagerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų Plungės rajono savivaldybėje prieinamumą bei kokybę vykdant infrastruktūros plėtrą“ planuota - 155,4 tūkst. Eur, patvirtinta – 143,6 tūkst. Eur, panaudota -140,0 tūkst. Eur. Planuota įtraukti į projekto veiklą asmenų – 300 asmenų, įtraukta asmenų - 250 vnt., organizuoti žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių – 15, įvykdyta 5, praveisti teorinių ir praktinių užsiėmimų – 1820 vnt., praveista – 4739.

⁷ VSB 2019-2021 m. strateginio veiklos plano vykdymo ataskaitos forma už 2019 metus

⁸ Ten pat, 7

Priklausomybių mažinimo programai vykdyti patvirtinta asignavimų 45,8 tūkst. Eur, panaudota – 45,7 tūkst. Eur. Numatyta informacijos apie priklausomybių ligas, jų vystymosi mechanizmus, gydymo ir reabilitacijos būdus sklaida 105 asmenims, įvykdyta – 27⁹.

2021 metų Savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytas programos tikslas - siekti, kad Biuras taptų modernia šiuolaikine įstaiga, kurioje dirbs kvalifikuoti, išsilavinę specialistai, programos uždavinys - „Pagerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų Plungės rajono savivaldybėje prieinamumą bei kokybę vykdant infrastruktūros plėtrą“. Tikslui įgyvendinti skirta 115,2 tūkst. Eur, panaudota 114,0 tūkst. Eur. Priemonėmis siekta į projekto veiklą įtraukti 130 asmenų, projekto veikloje dalyvavo – 170 asmenų, planuota organizuoti 16 žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių, suorganizuota - 17.

Priklausomybių mažinimo programai patvirtinta asignavimų 45,5 tūkst. Eur, panaudota – 45,5 tūkst. Eur. Įgyvendinant programą planuota atlikti 107 informacijos apie priklausomybių ligas, jų vystymosi mechanizmus, gydymo ir reabilitacijos būdus sklaidą, atlikta - 341.

2021 metais programos uždaviniui¹⁰ – „Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas Plungės rajono savivaldybėje“, priemonei – „Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti“ planuota 370,0 tūkst. Eur, patvirtinta 340,0 tūkst. Eur, įvykdyta – 340,0 tūkst. Eur. Vykdamas programą, siekta pagaminti ir išplatinti 3200 vnt. atmintinių, lankstinukų sveikatos stiprinimo aktualiais klausimais, įvykdyta – 2683 vnt. Programos uždaviniui vertinimo kriterijus VSB teikiamų paslaugų gavėjų skaičius - 44100 vnt., faktiškai suteikta paslaugų 42181 gavėjui, neįvykdymo priežastis - karantino apribojimai.

Programos uždaviniui „Pagerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų Plungės rajono savivaldybėje prieinamumą bei kokybę vykdant infrastruktūros plėtrą“, numatyta priemonė - praveisti teorinių ir praktinių užsiėmimų – 1840 vnt., praveista – 2197 vnt.

Išvada: Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas Plungės rajono savivaldybės strateginio veiklos plano Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programos numatytas priemones:

-2019 metais įvykdė ir viršijo;

-tačiau 2020 metais suorganizuota mažiau konferencijų, seminarų, žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių, negu planuota ir tik vienas priemonės rodiklis - praveisti teorinių ir praktinių užsiėmimų skaičius, įvykdytas ir viršytas 2,6 karto;

-2021 metais atlikta mažiau priemonių, nei planuota savivaldybės strateginio plano programos uždaviniui „Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas Plungės rajono savivaldybėje“ įgyvendinti, o savivaldybės funkcijoms vykdyti skirtais asignavimais finansuotos veiklos ir numatytos priemonės viršytos.

Pastebėjimas: Ne visos su programa susijusios planuotos priemonės 2020 – 2021 metais buvo įvykdytos, nes nesusidarė dalyvių grupės, veiklose nedalyvavo planuotas asmenų skaičius. Biurui numatytų priemonių neįgyvendinimui įtakos turėjo dėl COVID-19 pandemijos Lietuvoje ir savivaldybėje paskelbtas karantinas – sustabdytos ar nevykdomos veiklos.

Veikloms, vykdytoms pagal strateginio plano numatytas priemones apibūdinti naudojami vertinimo rodikliai neinformatyvūs ir gali dubliuotis su kito uždavinio kitos priemonės veikla. Vienos veiklos, vykdomos iš savivaldybės funkcijoms skirtų asignavimų, kitos - iš valstybės (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijoms skirtų asignavimų.

Pavyzdys dėl priemonėi įvertinti nustatyto vertinimo kriterijaus galimo dubliavimosi

Uždavinio „Valstybės teikiamos paramos įgyvendinimas Plungės rajono savivaldybėje“, priemonei – „Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti“ VSB teikiamų paslaugų gavėjų skaičius - 44100 vnt., faktiškai

⁹ Audito metu VSB patikslino, kad įvykdymo strateginio plano įvykdymo ataskaitoje rodiklis dėl techninės klaidos įrašytas netikslus, o turėtų būti 113.

¹⁰ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2022 m. gegužės 26 d. sprendimas Nr. T1-127 „Dėl pritarimo Plungės rajono savivaldybės 2021-2023 metų strateginio veiklos plano 2021 m. įgyvendinimo ataskaitai“

suteikta paslaugų 42181 gavėjui. Plano įgyvendinimo ataskaitoje nurodytas gavėjų skaičius apima ne tik iš valstybės (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijoms skirtų asignavimų finansuotų veiklų paslaugų gavėjus, bet ir paslaugų gavėjus veiklos, vykdytos iš savivaldybės funkcijoms skirtų asignavimų – Priklausomybių mažinimo programos.

2020 – 2021 metais Biuras vykdė Savivaldybės strateginio veiklos plano Ekonominės ir projektinės veiklos programos veiklos uždavinį – Kurti palankią aplinką investicijoms įgyvendinti. Trijų projektų¹¹vykdymui skirtos Savivaldybės biudžeto lėšos. 2020 metais planuotas prisidėjimas 57,2 tūkst. Eur, patvirtinti asignavimai 38,1 tūkst. Eur, įsisavinta lėšų – 26,8 tūkst. Eur. 2021 metais prisidėjimas 23,3 tūkst. Eur. Priemonės uždaviniui įgyvendinti nenumatytos.

Nesant programos vykdymo intensyvumą nustatančių rodiklių ir vertinimo kriterijų, negalime įvertinti lėšų naudojimo efektyvumo. Informacija apie vykdytus projektus, jų tikslus ir rezultatus nepateikta.

Išvada: Ekonominės ir projektinės veiklos programos uždaviniui ir įgyvendinti numatyta priemonei Investicijų ir kiti projektai vertinimo kriterijai nenurodyti. Projektai nepasibaigę, dėl karantino ir su pandemija susijusios situacijos lėšų panaudota mažiau.

Pagal savivaldybės strateginiame plane numatytus strateginius tikslus, programas ir uždavinius tikslams pasiekti, įstaigos planuoja veiklas ir priemones. Įstaigos vadovas detalesnes veiklas, priemones turi patvirtinti įstaigos metų veiklos plane.

Audito metu išnagrinėjome Biuro pateiktus 2019 -2021 metų veiklos planus, nustatėme, kad Biuro planuose nėra nustatytų veiklos, priemonės ar užduoties vertinimo rodiklių kriterijų, t. y. nenurodyta, kaip bus vertinama, ar plane numatytos priemonės įvykdytos. Nenustačius aiškių siektinų rezultatų (vertinimo kriterijų), nėra galimybės įvertinti, ar priemonės/veiklos įgyvendintos, ar įvyko pokytis, nėra galimybės palyginti planuotų ir pasiektų rezultatų (3 priedas).

Išvada: Audito metu negalėjome įvertinti, ar visos Biuro metų veiklos planuose numatytos veiklos, priemonės buvo įvykdytos, nes plane nenurodyti veiklos vertinimo kriterijai ir nenurodytos rodiklių reikšmės.

Veiklos vertinimui reikalingas siektinas rezultatas, efektas, kuris nėra apibrėžtas, todėl pagal plane nurodytus vertinimo kriterijus sudėtinga kiekybiškai įvertinti plano vykdymą dėl to, kad rodikliai nerodo pasiekto efekto.

Pažymime, kad Savivaldybės strateginiame plane Biurui nustatyti tikslai susiję ne su rezultatu (**socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimas**), o su veiksmu ar procesu neparodo kokią sveikatos priežiūros veiklą planuojama vykdyti.

Kaip nustatyti tikslai nesusiję su rezultatu pavyzdys

tikslas - siekti, kad Biuras taptų modernia šiuolaikine įstaiga, kurioje dirbs kvalifikuoti, išsilavinę specialistai, programos uždavinys - „Pagerinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų Plungės rajono savivaldybėje prieinamumą bei kokybę vykdant infrastruktūros plėtrą; priemonė - organizuoti 16 žalingų įpročių mažinimo prevencinių renginių, suorganizuota -17.

Kad savivaldybėje būtų tinkamai vykdoma visuomenės sveikatos priežiūra ir sveikatos stiprinimo veikla, turi būti išskeltas aiškus tikslas, rodantis planuojamą rezultatą. Turi būti nustatyti uždaviniai, kurie užtikrintų tikslo įgyvendinimą per numatytą laikotarpį. Savivaldybės tikslai turi atitikti valstybės strateginius visuomenės sveikatos priežiūros tikslus.

Pagal savivaldybės strateginiame plane numatytus strateginius tikslus, programas ir uždavinius tikslams pasiekti, įstaigos planuoja veiklas ir priemones. Įstaigos vadovas detalesnes veiklas, priemones turi patvirtinti įstaigos metų veiklos plane.

¹¹ Jaunimui palankios sveikatos priežiūros paslaugos teikimo modelio diegimas Plungės, Mažeikių ir Tauragės savivaldybėse; Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas; Sveikos gyvensenos skatinimas Plungės rajono savivaldybė

Išnagrinėjus Biuro pateiktus 2019 -2021 metų veiklos planus, nustatėme, kad Biuro planuose nėra nustatytų veiklos, priemonės ar užduoties vertinimo rodiklių kriterijų, t. y. nenurodyta, kaip bus vertinama, ar plane numatytos priemonės įvykdytos, todėl negalėjome įvertinti ar visos Biuro metų veiklos plane numatytos priemonės buvo įvykdytos ir kokie pasiekti rezultatai. Metų veiklos ataskaitos pateikiamos pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus¹² patvirtintą formą ir pateikiama apie informacija apie atliktus darbus, veiklas, tačiau jos konkrečiai nepaaiškina strateginiame plane numatytoms priemonėms įvertinti numatytų kriterijų. Pastebime, kad Savivaldybės strateginio plano įvykdymo ataskaitai, kuri kasmet teikiama tvirtinti Savivaldybės tarybai, informacija nenaudojama, ataskaitos apie įstaigos veiklą nepasiekia savivaldybės tarybos narių ir visuomenės. Biuro internetinėje svetainėje metų veiklos ataskaitų aprašymai neskelbiami.

1.2. Dėl veiklos ataskaitų apie visą Biuro veiklą, priskirtas ir vykdomas funkcijas, vykdomus projektus ir programas, veiklos problemas ir jų sprendimo būdus

Vadovaujantis Vyriausybės patvirtintu Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos ir Viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašu¹³ (toliau tekste – Ataskaitos aprašas), Biuras turėjo parengti laisvos formos veiklos ataskaitą. Ataskaitos apraše nurodyta, kad laisvos formos ataskaitoje turi būti teikiama į šios ataskaitos vartotojų poreikius orientuota informacija. Ataskaitoje turi būti pateikta informacija apie išsikeltus ataskaitinio laikotarpio tikslus ir uždavinius, svarbiausi su veiklos tikslų įgyvendinimu susiję atlikti darbai, kiekybiniai ir kokybiniai vertinimo kriterijai, kurie parodytų subjekto veiklos mastą, problemas, su kuriomis susiduriama, ir kita svarbi informacija susijusi su veiklos rezultatais.

Audito metu laikėmės nuostatos, kad informacija apie įstaigos veiklą yra pateikta išsami ir pakankama, jeigu teikiamos veiklos ataskaitos parengtos laikantis joms nustatytų reikalavimų, jos pateiktos ir informacija aiški ir pakankama.

Biuras rengia ir teikia:

- Savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyriui - finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius už metus ir tarpines bei mėnesio ataskaitas, kurios numatytos pagal galiojančius teisės aktus;

- Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriui 2019, 2020 ir 2021 m. veiklos planus ir ataskaitas dėl metinio veiklos plano pagal savivaldybės strateginio veiklos plano programas vykdymą;

- ataskaitas pagal SAM nustatytas formas - Higienos institutui - Savivaldybės tarybos patvirtintą savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą;

- Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo ataskaitas (2019 – 2021 m. kas pusę metų) - Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrui.

Savivaldybės tarybos sveikatos ir socialinės apsaugos komitetui teiktos ataskaitos ir informacija apie:

- specialistų, dirbančių mokyklose, prevencinį darbą;
- savivaldybės gyventojų dalyvavimas atrankinėse prevencinėse programose;
- Plungės rajono savivaldybės maudyklų vandens ir paplūdimių smėlio kokybę;
- Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programos aktualijas ir perspektyvas.

Informacija apie 2020-2021 metų ataskaitų pateikimą:

Savivaldybės tarybos sveikatos ir socialinės apsaugos komitetui 2021 m. kovo mėn. nuotoliniu būdu nuotoliniu būdu vykusiame komiteto posėdyje pristatyta Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos 2020 m. stebėsenos ataskaita;

¹² Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. vasario 18 d. įsakymas Nr. D-137 „Dėl metinių veiklos planų ir ataskaitų formų patvirtinimo“ ir 2015 m. spalio 28 d. įsakymas Nr. D-783 „Dėl metinių veiklos planų ir ataskaitų formų patvirtinimo“

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 13 d. nutarimas „Dėl viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos ir viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

2021 m. rugsėjo mėn. buvo teikta informacija Plungės rajono savivaldybės gyventojų dalyvavimas atrankinėse prevencinėse programose 2020 m. AT (be numerio) ir Specialisčių, dirbančių mokyklose, prevencinis darbas Išklaudyta informacija 2020 m. spalio mėn. komitete;

2020 m. kovo mėn. 17 d. vykusiam komiteto posėdyje teikta Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos 2019 m. stebėsenos ataskaita;

2020 m. balandžio 15 d. nuotoliniu būdu vykusiam komiteto posėdyje svarstyta Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos 2019 m. stebėsenos ataskaita; informacija apie VSB dalyvavimą Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo prevencinių projektų 2020 m. konkurse. Komiteto nariams kilo klausimų dėl Priklausomybių mažinimo programos įgyvendinimo. Komiteto nariai išreiškė pageidavimą išklaudyti pasibaigus karantinui komiteto posėdį organizuoti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure.

2020-07-21 Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto išvažiuojamojo posėdžio darbotvarkėje buvo įrašyti planuoti svarstyti klausimai susiję su Visuomenės sveikatos biuro veikla: VSB veiklos vizijos, įgyvendinami projektai ir jų įtaka visuomenės sveikatinimui bei priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programos aktualijos ir perspektyvos. Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto Protokole¹⁴ informacija apie VSB pateiktus svarstyti ir svarstytus klausimus, susijusius su veiklos vizija, įgyvendinamais projektais ir jų įtaka visuomenės sveikatos stiprinimui nenurodyta kaip svarstyta ir šiais darbotvarkės klausimais įrašų protokole nėra. Pateiktų svarstymui dokumentų sudėtyje yra VSB 2018, 2019 m. biudžeto sąmatų vykdymo duomenys, vykdomų projektų sąrašas (pavadinimai), 2018 m. valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo kriterijų vertinimo ataskaita ir Plungės rajono savivaldybės valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 m. ataskaita (metinė).

Posėdyje svarstytas klausimas priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programos aktualijos ir perspektyvos, o klausimai, susiję su VSB veiklos vizija, įgyvendinamais projektais ir jų įtaka visuomenės sveikatinimui nesvarstyti.

2020 m. spalio mėn. 20 d. ir 2020 m. lapkričio 17 d. pateikta sveikatos ir socialinės apsaugos komitetui Visuomenės sveikatos biuro specialisčių, dirbančių mokyklose, prevencinio darbo aktualijos ir informacija apie Plungės rajono savivaldybės maudyklų vandens ir paplūdimių smėlio kokybę.

2020-09-15 sveikatos ir socialinės apsaugos komitetui pateikta iš statistinių duomenų parengta informacija apie Plungės rajono savivaldybės gyventojų prevencines profilaktines programas, įgyvendinamas Plungės rajone. *(Pastebėjimas. Ataskaitoje pateikiama surinkta informacija iš Šiaulių teritorinės ligonių kasos.)*

Pastebėjimas: Savivaldybės administracija, matydama komiteto narių norą gauti išsamesnės informacijos apie VSB vykdomas programas ir projektus, turėjo inicijuoti klausimų apie VSB veiklą išsamesnį pristatymą, nes susipažinus su komitetu metu svarstytais klausimais ir svarstymu metu išskylančiais papildomais klausimais, priimtais sprendimais, ir prie jų pridėtos informacinės medžiagos (skaidrių, informacinių lentelių apie vieną ar kitą iš daugelio vykdomų priemonių ar funkcijų), pasitvirtina Savivaldybės tarybos narių poreikis gauti išsamesnės informacijos apie VSB vykdomas priemones, programas, projektus, nes informacija, kuri nagrinėjama Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto posėdžiuose Savivaldybės tarybai neteikiama, išskyrus Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitas, kurių pateikimas savivaldybės tarybai yra numatytas Bendruosiuose savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatuose, patvirtintuose LR Sveikatos apsaugos ministro įsakymu¹⁵.

Rekomenduojame. Teikti veiklos, apimančios VSB visas funkcijas, programas, projektus ir kitas veiklas - ataskaitą, joje išdėstyti ne tik lėšų naudojimo, bet ir planuotus bei pasiektus rezultatus, nurodyti veikloje susidarantias problemas, jų sprendimui parinkti sprendimo būdus.

1.3. Dėl savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos rengiamos pagal SAM patvirtintus Bendruosius savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus¹⁶ ir juose nurodytus

¹⁴ Plungės rajono savivaldybės tarybos išvažiuojamojo sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto posėdžio protokolas 2020 m. liepos 21 d. Nr. TK-58

¹⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymas Nr. V-1407 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“

¹⁶ LR sveikatos apsaugos ministro 2003-08-11 įsakymas Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“

visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašus. Higienos institutas renka visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmes ir iki spalio 15 d. skelbia interneto svetainėje, o savivaldybės visuomenės sveikatos biuras renka, kaupia savivaldybės visuomenės sveikatos rodiklių duomenis, vertina ir analizuoja pokyčius ir kasmet parengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą. Savivaldybės administracijos naudoja ataskaitos duomenis valdymo sprendimams įvertinti, planuoti ir pagrįsti.

Savivaldybės gydytoja informavo, kad šiuo metu Lietuvoje vykdomos penkios ligų prevencijos programos, kurių išlaidas ligonių kasos kompensuoja iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF). Vaikų dantų silantavimo programos, kaip prevencinės, nebeliko. Žymių teigiamų rezultatų nepavyko pasiekti. Nors valstybė sudaro galimybę reguliariai ir nemokamai pasitikrinti savo sveikatą, pvz. pagal krūties vėžio prevencinę programą moterys vis dar nepakankamai dalyvauja prevencinėje programoje ir delsia pagal ją nemokamai pasitikrinti dėl šios ligos. Ta pati situacija su kitomis programomis.

Išnagrinėjus Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitas 2019-2021 m. ir jose teiktą informaciją, Plungės rajono savivaldybės rodiklių, kurių reikšmės patenka į prasčiausių savivaldybių kvantilių grupę, detaliau nagrinėtos 2019 m. tik vienas rodiklis - tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje ir dėl jo teikiamos rekomendacijos. Taip pat, detaliau nagrinėtos Kūdikių, išimtinai žindyčių iki 6 mėn. amžiaus ir Plungės rajono vaikų burnos sveikata, tačiau rekomendacijos dėl jų neteiktos. Kitos rekomendacijos yra teikiamos dėl į geltonąją zoną patekusių rodiklių: dėl mokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos gerinimo ir dėl Plungės rajono savivaldybės gyventojų sveikatos būklės gerinimo būtina plėtoti visų amžiaus grupių asmenų sveikatinimo veiklas.

2020 m. ataskaitoje kaip prioritetinės sritys ir detali analizė atlikta trijų sričių, tačiau tik dėl vienos detaliau nagrinėtos sritys – Tikslinės populiacijos dalis dalyvavusi atrankinėse prevencinėse programose - parengtos rekomendacijos:

- didinti valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo mastą;
- ieškoti bendradarbiavimo būdų, kaip pasiekti aukštesnių valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo rodiklių;
- raginti gyventojus reguliariai lankytis pas šeimos gydytoją ir profilaktiškai.

Pastebime, kad rekomendacijos dėl šios sritys teikiamos antrus metus iš eilės, bet jos nėra susietos su konkrečia įstaiga ar kitu subjektu, nes savivaldybės administracija su privačiais pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais centrais (įmonėmis) neturi sudariusi sutarčių ir neturi galimybės įtakoti jų funkcijų dėl profilaktinių programų vykdymo.

2020 m. visuomenės stebėsenos ataskaitoje detaliau nagrinėta Plungės rajono vaikų burnos sveikata, Sužalojimai dėl nukritimo 65+ amžiaus grupėje, tačiau rekomendacijos dėl šių sričių neteiktos. Rekomendacijos teiktos dėl kitų sričių, kuriose savivaldybės sveikatos stebėsenos būklė Lietuvos mastu nėra itin bloga.

Pastebėjimas: 2021 m. stebėsenos ataskaitoje nagrinėti rodikliai kurių reikšmės patenka į prasčiausių savivaldybių rodiklių grupę ir visos trys nagrinėtos sritys yra iš prastinės nei Lietuvos vidurkis. Iš nagrinėtų trijų sričių visose pateiktos rekomendacijos. Dėl teikiamų rekomendacijų vykdymo, savivaldybės turėtų inicijuoti vykdymui priemones ir numatyti svertus, kurie padėtų užtikrinti vykdymą.

Išvada: Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose rekomendacijos yra teikiamos dėl dalies nagrinėtų sričių ir nėra nukreipiamos subjektui, kuris jas turėtų vykdyti. Atsižvelgiant į Stebėsenos ataskaitų duomenis ir jų pagrindus teikiamas rekomendacijas, Savivaldybės strateginiame plane turi būti planuojamos priemonės ar veiklos.

1.4. Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa

Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu¹⁷ patvirtinta Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa, kurios tikslas - ugdyti visuomenės, ypač jaunimo, blaivybės nuostatas, plėtoti Savivaldybės institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenės bendradarbiavimą, skleidžiant vertybines sveiko gyvenimo būdo nuostatas visuomenėje, ir suteikti kompleksinę pagalbą asmenims, nesaikingai vartojantiems alkoholių arba priklausomiems nuo jo, ir jų šeimoms, siekiant mažinti jų socialinę atskirtį, ugdyti socialinius įgūdžius bei padėti jiems integruotis į visuomenę ir darbo rinką. Programos tikslui įgyvendinti yra numatyti uždaviniai:

- informacijos apie priklausomybių ligas, jų vystymosi mechanizmus, gydymo ir reabilitacijos būdus sklaida;
- vykdyti aktyvias inovatyvias priklausomybės ligų prevencijos priemones, ypač tarp nepilnamečių;
- didinti priklausomų nuo alkoholio asmenų motyvaciją ir teikti jiems kompleksinę pagalbą;
- rinkti, kaupti, sisteminti duomenis apie sergamumą priklausomybės ligomis ir ligotumą, vykdomas prevencijos priemones savivaldybės teritorijoje;
- programos dalyvių reintegracijos paslaugų prieinamumo didinimas.

Kiekvienam uždaviniui įgyvendinti numatytas priemonių planas su priemonėmis ir atsakinga įstaiga (skyrius). Nurodyti tik vertinimo kriterijų pavadinimai, tačiau nenurodytas dydis, mato vienetas, lėšų poreikis nenustatytas.

Už programos priemonių plano įgyvendinimą atsakinga įstaiga (skyrius):

- Plungės VSB,
- seniūnijos,
- socialiniai darbuotojai,
- Vaiko teisių apsaugos skyrius;
- Vaiko gerovės komisija;
- Švietimo, kultūros ir sporto skyrius;
- Plungės rajono švietimo įstaigos
- Plungės policijos komisariatas;
- Pedagoginė psichologinė tarnyba;
- *Klaipėdos apygardos probacijos tarnybos Plungės skyrius;*
- Seniūnijos,
- Socialinės paramos skyrius;
- Jaunimo organizacijos;
- asmens sveikatos priežiūros įstaigos.

Kaip programa įgyvendinta, dalį informacijos pateikė VSB visuomenės sveiktos specialistė.

Savivaldybės seniūnijos, socialiniai darbuotojai ar kitos priemonių plane paminėtos įstaigos informacijos apie programos įgyvendinimą neteikia.

Pažymėtina, kad programa, patvirtinta Savivaldybės taryboje, ir joje pateiktas priemonių planas neturi vertinimo kriterijų nei kiekybinių, nei kokybinių rodiklių (reikšmių).

Su programos įgyvendinimui numatytais priemonėmis supažindintas VSB, o kitas įstaigas, tarnybas, skyrius informavo VSB ir savivaldybės gydytoja (DVS „Kontora“ nurodytas už sprendimo vykdymą atsakingas Savivaldybės gydytoja).

Rekomendacija: savivaldybės administracija, rengdama sprendimų projektus dėl teikiamų paslaugų, programų ar projektų ir numatydama atsakingais už įgyvendinimą, turi informuoti, (o gal net ir

¹⁷ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 sprendimu Nr. T1-28 “Dėl priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programos patvirtinimo“

įpareigoti, kai yra privaloma atlikti programoje numatytus veiksmus) visus su atitinkamu projektu ar programa susijusius asmenis, įstaigas ar kitus subjektus.

Parengus programas, patvirtinus priemones, numatyti ir vertinimo kriterijus, kuriais remiantis būtų galima įvertinti vykdymo efektyvumą ar kokybę.

Kad yra problemų dėl Priklausomybių mažinimo programos viešinimo ir jos vykdymo metu atsirandančiomis problemomis, informacija kasmet yra pateikiama Sveikatos ir socialinės apsaugos komitete¹⁸, tačiau konkretūs veiksmai ar priemonės problemų sprendimui nenumatytos.

Rekomendacija: Savivaldybės administracija ir VSB, matydami problemas dėl informacijos viešinimo ir bendradarbiavimo su pirminiais sveikatos priežiūros centrais, vykdant Priklausomybių mažinimo programą, turi ieškoti būdų ir priemonių bendradarbiavimui plėtoti.

VSB kaip partneris dalyvavo iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamame projekte¹⁹ „Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“. Lėšos projekto koordinavimui buvo pervedamos iš Respublikinio priklausomybės centro (toliau tekste - projekto Vykdytojas), ir atsiskaitoma su centru dėl lėšų panaudojimo, pateikiant mokėjimo pavedimų, žiniaraščių ir kitų mokėjimus patvirtinančių dokumentų kopijas. Su šio projekto koordinavimui paskirtu koordinatoriumi sudaryta atskira darbo sutartis ir mokama iš projekto lėšų. Sutartis sudaryta ne su VSB darbuotoju. Ataskaitos apie projekto vykdymą, pasiektus projekto tikslus – nepateikė, nors Savivaldybės taryba sprendimu pritarė dalyvavimui projekte.

Projekto koordinatorius teikė kas mėnesį vykdyto darbo ataskaitas Respublikiniam priklausomybės ligų centrui. Buhalterinių dokumentų kopijos ir ataskaitos teiktos Vykdytojui. Ataskaita apie vykdytą veiklą ir pasiektą rezultatą Savivaldybės tarybai nepateikta.

Vykdamas Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo projektą²⁰ Respublikinio priklausomybės ligų centro užsakymu atliktas Integruotos ankstyvosios diagnostikos, priklausomybės ligų gydymo ir socialinės integracijos sistemos dabartinės situacijos 15 savivaldybių vertinimo tyrimas²¹. Tarp tyrimo vertinamų buvo ir Plungės savivaldybė. Ištrauka iš tyrimo ataskaitos rodo, kad Plungės VSB įgyvendinama Priklausomybių mažinimo programa yra vertinama ir pateikiama kaip pavyzdinė efektyvaus paslaugų teikimo sistema:

- Plungės r. savivaldybės Priklausomybių mažinimo programa ir šią programą įgyvendinančio Visuomenės sveikatos biuro veikla vertinama kaip pavyzdinė efektyvaus paslaugų teikimo sistema. Manoma, kad Priklausomybių konsultavimo kabineto veiklos organizavimas užtikrina integruotos paslaugų sistemos funkcionavimą savivaldybėje.
- Savivaldybės politikai nepakankamai rimtai žiūri į priklausomybių mažinimo svarbą. Tarp jų paplitęs skeptiškas požiūris į priklausomus asmenis ir pagalbą jiems. Todėl savivaldybėje teikiamų paslaugų priklausomiems asmenims tęstinumas ir plėtra nėra užtikrinti ilgalaikėje perspektyvoje.
- Plungės r. savivaldybėje paslaugų priklausomybės turintiems asmenims teikimas sufokusuotas į Priklausomybių konsultavimo kabineto veiklą, kurioje pagrindinį vaidmenį vaidina priklausomybių konsultantas ir visuomenės sveikatos specialistas turintis psichiatro kvalifikaciją. Priklausomybių konsultavimo kabineto specialistų veikla didele dalimi remiasi savanoriškomis iniciatyvomis ir asmeniniu entuziazmu. Viena vertus, motyvuoti specialistai užtikrina pagalbos psichoaktyvias medžiagas naudojančioms asmenims efektyvumą bei koordinavimą, tačiau, kita vertus, tokia situacija gana rizikinga, nes pasikeitus konkrečioms darbuotojams, gali suirti visa pagalbos sistema, kas rodo, kad pačioje sistemoje trūksta aiškaus mechanizmo ir apibrėžtos tvarkos.

¹⁸ Plungės rajono savivaldybės tarybos sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto protokolai 2019-12-10 Nr. TK-101, 2020-07-21 Nr. TK-58; 2021-11-16 Nr. TK-105

¹⁹ Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas Nr. 08.4.2.-ESFA-V-621-01-0001 2019-10-30

²⁰ Integruotos ankstyvosios diagnostikos, priklausomybės ligų gydymo ir socialinės integracijos sistemos dabartinės situacijos 15 savivaldybių vertinimo tyrimas atliktas 2020 m. lapkričio 26 d. – 2021 m. kovo 12 d. Respublikinio priklausomybės ligų centro užsakymu, įgyvendinant priemonės „Priklausomybės ligų profilaktikos, diagnostikos ir gydymo kokybės ir prieinamumo gerinimas“ projektą „Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“, kodas 08.4.2.-ESFA-V-621-01-0001.

²¹ Tyrimo ataskaita „Integruotos ankstyvosios diagnostikos, priklausomybės ligų gydymo ir socialinės integracijos sistemos įgyvendinimo 15 savivaldybių vertinimas“

- Plungės rajone nėra viešųjų pirminės sveikatos priežiūros įstaigų – paslaugas teikia tik privačios pirminės sveikatos priežiūros įstaigos, ko pasėkoje savivaldybės įtaka, skatinant jas daugiau dėmesio skirti priklausomybių gydymui bei užtikrinti didesnę psichiatro ar psichologo paslaugų prieinamumą, labai ribota.
- Savivaldybės politikų, medikų ir kai kurių socialinių darbuotojų neigiamas požiūris į priklausomus asmenis ir nepakankama motyvacija teikti jiems pagalbą, išryškina poreikį daugiau dėmesio skirti visuomenės nuomonės formavimo priemonėms, siekiant didinti priklausomybių mažinimo svarbos suvokimą. Šiuo požiūriu naudinga AA grupių turima patirtis keičiant visuomenės požiūrį į priklausomus asmenis.

1.5. Maudymosi vietų vandens ir smėlio kokybės stebėsenos programa

VSB kasmet vykde Maudymosi vietų vandens ir smėlio kokybės stebėsenos programą. Programai finansuoti skiriamos lėšos iš Savivaldybės administracijai numatytų Plungės rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo programoje lėšų. 2021m. skirta 4,0 tūkst. Eur. Ataskaita apie lėšų naudojimą teikta Savivaldybės administracijai, o stebėsenos rezultatai viešinami spaudoje ir internetiniuose Plungės rajono savivaldybės ir VSB puslapyje.

1.6. Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos

Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo tvarka Plungės rajono savivaldybės mokyklose patvirtinta dviem galiojančiais savivaldybės tarybos sprendimais.

Teisės aktų registre (toliau tekste - TAR) paskelbti Savivaldybės tarybos sprendimai:

-Savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 26 d. sprendimas²² Nr. T1-231 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose“ ir galiojanti suvestinė redakcija nuo 2021-12-29. (Sprendimas paskelbtas: TAR 2017-10-27, i. k. 2017-16965);

-2016-12-22 sprendimu²³ Nr.T1-306 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ taip pat patvirtintas Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose tvarkos aprašas. (Pastaba. Sprendimas paskelbtas: TAR 2016-12-28 Nr. 2016-29671 ir yra galiojantis, be pakeitimų, patikslinimų.)

Kuriuo Tarybos sprendimu vadovautis, nes abu sprendimai yra galiojantys, neaišku. Iki 2016-12-29 galiojęs Sveikatos priežiūros Plungės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašas (patvirtintas tarybos 2012-09-27 sprendimu Nr.T1-242) neteko galios vadovaujantis 2016-12-22 tarybos sprendimu Nr. T1-306, tačiau ir 2017-10-26 sprendime Nr. T1-231 3 p. taip pat yra nurodyta: „Pripažinti netekusiu galios Plungės rajono savivaldybės tarybos 2012 m. rugsėjo 27 d. sprendimą Nr.T1-242 „Dėl Sveikatos priežiūros Plungės rajono savivaldybės mokyklose tvarkos patvirtinimo“.

Rekomenduojame Plungės rajono savivaldybės administracijai stiprinti vidaus kontrolės procedūrų veikimą, rengiant teisės aktus ir atsakingiau nurodant su jais susijusius ar pripažįstant netekusiais galios teisės aktus.

2. VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO VEIKLOS FUNKCIJOS, JŲ ATITIKIMAS GAUNAMAM FINANSAVIMUI

Vertinant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugoms skiriamas lėšas (4 priedas), laikėmės nuostatos:

-kad iš valstybės biudžeto skiriamos specialiosios dotacijos lėšų, skiriamų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti, finansuojamos unifikotos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos ir programos pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių

²² Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. spalio 26 d. sprendimo Nr. T1-231 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose“ (kartu su 2019 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. T1-45)

²³ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T1-306 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“

institucijų parengtas lėšų skyrimą reglamentuojančias metodikas ir jų naudojimui nustatytus visuomenės sveikatos priežiūros savivaldybėse prioritetus;

-kad valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo ataskaitose už 2019 - 2021 m. (toliau tekste - prioritetų vykdymo ataskaitose) pateikiama informacija yra patikima:

- jeigu negauta iš vykdomas veiklos sritis kuruojančių institucijų pranešimų dėl netinkamai vykdomos veiklos;
- jeigu mokyklos, seniūnijos ir savivaldybės administracijos padaliniai ar skyriai nepateikė informacijos apie nevykdytas, ar netinkamai vykdytas veiklas;
- jeigu valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo ataskaitose (šviesoforo principu) už 2020 - 2021 m. nurodyti rodikliai Plungės VSB neišsiskiria iš savivaldybių dėl planuotų kriterijų vykdymo.

Vertinome surinktą informaciją iš mokyklų apie visuomenės sveikatos priežiūros organizavimą, ir vykdomas ar nevykdomas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, norėdami identifikuoti problemas ir teikti siūlymus problemoms spręsti. Mokyklų vadovų pateikti atsakymai rodo, kad mokyklose visuomenės sveikatos priežiūra vykdoma pagal Mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planą, kuris yra sudedamoji Mokyklos mokslo metų veiklos programos dalis ir veiklos plane numatytos priemonės įtraukiamos į Biuro veiklos planą. Sveikatos priežiūros specialistai kartu su mokyklos vadovu koordinuoja mokyklos bendruomenės veiklą, stiprinant mokinių sveikatą. Mokyklos vadovas užtikrina informacijos, reikalingos visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijoms vykdyti, teikimą. VSB specialistas renka, kaupia duomenis apie mokinių sveikatos būklę, teikia rekomendacijas (skirtas gerinti esamą sveikatos būklę, pvz.: sveikos mitybos skatinimas) dėl mokinių sveikatos mokyklos bendruomenei, bei koordinuoja šių rekomendacijų įgyvendinimą.

Mokyklų vadovų išreikšti pageidavimai būtų dėl visuomenės sveikatos priežiūros specialistų darbo laiko (kad dirbtų kiekvieną dieną). Akademiko Adolfo Jucio progimnazijos vadovai pageidautų, kad būtų vienas sveikatos priežiūros specialistas progimnazijoje, nes dabar kiekviename progimnazijos skyriuose - vyskupo Motiejaus Valančiaus skyriuje (0,1 etato krūvis), "Saulės" skyriuje (0,1 etato krūvis) bei pačioje progimnazijoje (0,7 et. krūviu) dirba skirtingos visuomenės sveikatos biuro specialistės.

Išvados: Mokyklų pateikta informacija apie visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų vykdymą rodo, kad vykdytos sveikatos priežiūros funkcijos atitinka planuotą veiklą, o pasiūlymų dėl visuomenės sveikatos priežiūros ar stiprinimo veiklų neteikė, tačiau pageidautų, kad visuomenės sveikatos specialistai mokyklose dirbtų kiekvieną dieną.

Savivaldybės administracijos padaliniai ar skyriai, seniūnijos, Socialinių paslaugų centras informavo, kad žino apie VSB vykdytą veiklą, visuomenės sveikatos stiprinimo srityje, skatinant fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną ir aktyviai bendradarbiavo, bei planuoja tęsti bendradarbiavimą. Plungės rajono savivaldybės administracijos socialinės paramos skyrius, seniūnijos, socialiniai darbuotojai, Vaiko gerovės komisija, švietimo, kultūros ir sporto skyrius, jaunimo organizacijos, asmens sveikatos priežiūros įstaigos yra įtrauktos į Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metais programos vykdytojų sąrašą, ir dauguma nurodė, kad vyksta nuolatinis bendradarbiavimas šioje srityje, siekiant motyvuoti asmenis, turinčius priklausomybę.

Susipažinus su SMLPC pateiktomis ataskaitomis²⁴ dėl planuojamų kriterijų ir jų reikšmių Lietuvos savivaldybių mastu, Plungės VSB planuojamos reikšmės nenukrypsta nuo vidurkio. Daugiau negu savivaldybių vidurkis planuota apsilankymų pas priklausomybių konsultantą skaičius 2020 m., informavimo veiksmų apie savivaldybės VSB sveikatos stiprinimo veiklos viešinimą skaičius 2020 m.

²⁴ 2020-02-17 Nr. S(4.8.)E-86raštas „Dėl savivaldybių 2020 metams planuojamų valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų prioritetinių veiklų vertinimo kriterijų pusmetinių bei metinių reikšmių patikslinimo“

Detalesnė informacija apie valstybinių (valstybės perduotų savivaldybės) funkcijų vykdymą pagal SAM nustatytus prioritetus pateikta ataskaitos priede (5 priedas).

1-o prioriteto „Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas“ vykdymo rezultatai: pagal suplanuotas priemones neįvykdytos ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyvias medžiagas ar eksperimentuojantiems jaunuoliams, vykdymo priemonė 2019 - 2021 m., nepasiektas Asmenų, baigusią programą planuotas rodiklis, o priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas - įvykdytas ir viršytas.

2-o prioriteto „Sveikos gyvensenos įgūdžių formavimas“ - 2020 ir 2021 m. planuotos veiklos įgyvendintos, išskyrus priemonės „Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas, sveikos mitybos skatinimas“ kriterijui „Mokyklų, naujai įgyvendinusių rekomendacijas dėl švediško stalo principo diegimo,“ rodikliais neįvykdyti, nors pagal kriterijų - „Mokinių, dalyvavusių sveikos mitybos skatinimo užsiėmimuose, skaičių“ – įvykdyti.

3-o prioriteto „Dalyvavimas grėsmių, susijusių su užkrečiamųjų ligų valdymu“ – dalyvavo 2021 m. planuotose grėsmių, susijusių su užkrečiamųjų ligų valdymu priemonėse.

4-o prioriteto „Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas“ – Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas įvykdytos.

5-ojo prioriteto „Savivaldybės visuomenės sveikatos biurų veiklos viešinimas“ - veiklai numatytos priemonės įgyvendintos.

Pastebėjimas: Sveikatos apsaugos ministras - valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovas sprendimu²⁵ įpareigojo savivaldybių administracijas atidėti savivaldybių visuomenės sveikatos biurų vykdomo valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo įgyvendinimą pagal patvirtintą 2020 metų veiklos prioritetų vertinimo kriterijų reikšmių planą, kitų veiklų, apimančių visuomenės sveikatos priežiūros individualius ar grupinius užsiėmimus, išskyrus nuotolinėmis priemonėmis vykdomas veiklas.

Informacija: Atitinkamiems metams planuojamų valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų prioritetinių veiklų vertinimo kriterijų pusmetines bei metines reikšmes, savivaldybės turi pateikti atsižvelgdamos į SAM patvirtintą Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, skiriamos savivaldybių biudžetams Sveikatos apsaugos ministerijos kuruojamoms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti, planavimo, paskirstymo, naudojimo ir atsiskaitymo už ją tvarkos aprašo²⁶ 5 p. nustatyta tvarka, t. y. Savivaldybės, gavusios iš Visuomenės sveikatos departamento informaciją apie Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo priežiūros komisijos patvirtintus VSP funkcijų vykdymo veiklos prioritetus ir prioritetinių veiklų vertinimo kriterijus, per 20 d. d. parengia ir pateikia Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrui planuojamas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų prioritetinių veiklos vertinimo kriterijų pusmetines ir metines reikšmes. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras²⁷ (toliau – SMLPC) informuoja savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūros centrus ir savivaldybes apie pateiktą atitinkamiems metams planuojamų valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų veiklų vertinimo kriterijų pusmetinių ir metinių reikšmių atitikimą nustatytiems prioritetams, pateikdamas ataskaitas ir veiklos prioritetų vertinimo kriterijų pusmečio ir metinių reikšmių suvestines ir esant neužpildytų prioritetinių veiklų kriterijų prašo paaiškinimų, kodėl neplanuojama konkretaus kriterijaus reikšmė. Informacija apie formuluojamų kriterijų reikšmes (kriterijų techniniai priedai) yra pateikiami SAM internetiniame puslapyje.

3. PRIEDŲ PRIE DARBO UŽMOKESČIO SKYRIMO TVARKA IR JOS LAIKYMASIS

Audito metu laikėmės nuostatos, kad darbo užmokestis ar su darbo užmokesčiu susiję mokėjimai atitinka Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo apmokėjimo sistemos aprašą, kai:

- darbuotojams darbo užmokestis nustatytas nepažeidžiant nustatyto aprašo;

²⁵ Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. kovo 16 d. sprendimas „Dėl visuomenės sveikatos priemonių, siekiant valdyti covid-19 ligą (koronaviruso pandemijos)

²⁶ LR SAM 2018-12-27 įsakymas Nr. V-1528

²⁷ Nuo 2022-07-01 Higienos instituto Sveikatos stiprinimo centras

- priedai ir priemokos skiriamos aiškiai nurodant priežastis.

3.1. Struktūra, etatai, pareigybės

Savo veikloje Biuras vadovaujasi Nuostatais²⁸, patvirtintais 2018 metais. Biuro struktūrą patvirtinta Direktorius įsakymu DĮ-14²⁹.

Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti 2019 metais buvo nustatytos nuo 21,27 iki 21,92 pareigybės, 2020 metais - 20,92 pareigybės, 2021 metais nuo 20,77 iki 22,27 pareigybės³⁰.

1 lentelė. 2019-2021 metų Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pareigybių skaičius

Eil. Nr.	Pareigų pavadinimas	Pareigybių (etataų) skaičius				
		2019-02-01	2019-10-01	2020-02-01	2021-01-04	2021-08-01
1.	Direktorius	1	1	1	1	1
2.	Administratorius	1	1	1	1	1
3.	Visuomenės sveikatos specialistas vykdamas visuomenės sveikatos stebėseną	1	1	1	1	1
4.	Visuomenės sveikatos specialistas vykdamas vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūrą	1	1	1	1	1
5.	Visuomenės sveikatos specialistas vykdamas visuomenės sveikatos stiprinimą	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
6.	Visuomenės sveikatos specialistas (priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metai programa)*	2	2	2	2	2
7.	Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų koordinatorius (JPSPP)	1				1
8.	Visuomenės sveikatos specialistas vykdamas sveikatos priežiūrą mokykloje	12,11	12,82	12,82	12,67	12,67
9.	Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų priežiūros paslaugų psichologas					0,5
10.	Iš viso	21,21	20,92	20,92	20,77	22,27

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos sprendimų duomenis

*Nuo 2020-09-30 iki 2020-12-31 0,2 etato ir nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. Biuro visuomenės sveikatos specialisto (priklausomybių mažinimo programa) pareigybė 0,5 etato neužimta.

Įvertinus visuomenės sveikatos specialistų pareigybių skaičiaus atitikimą normatyvams audituojamam laikotarpiui, nustatyta, kad pareigybių skaičius Savivaldybės visuomenės sveikatos biure atitinka Sveikatos apsaugos ministro įsakyme³¹ rekomenduojamus normatyvus. Statistikos duomenimis³² gyventojų skaičius, Plungės rajone 2019 m. – 33 284, 2020 m. – 32 991, 2021 m. – 32 635, ir turėtų būti įsteigta ne mažiau kaip 3 (33284 gyv. sk. / 9000) ir ne daugiau kaip 5 (33284 gyv. sk. / 6000) visuomenės sveikatos specialisto etatai. Audituojamu laikotarpiu Biure patvirtinta 4,1 visuomenės sveikatos specialisto pareigybė³³ (etatai), dirba 5 visuomenės sveikatos specialistai.

²⁸ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T1-52 patvirtinti VSB nuostatai

²⁹ Biuro direktoriaus 2018-09-04 įsakymas Nr. DĮ-23 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro struktūros patvirtinimo“, nauja redakcija 2021-08-02 įsakymas Nr. DĮ-14 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro struktūros patvirtinimo“

³⁰ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2018-04-26 sprendimais Nr. T1-80-21,27; 2019 m. kovo 21 d. Nr. T1-60 -21,92; 2020 m. balandžio 23 d. Nr. T1-86-20,92; 2021 m. kovo 25 d. Nr. T1-90-20,77; 2021 m. liepos 29 d. Nr. T1-217-22,27.

³¹ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. įsakymas Nr. V-70 „Dėl rekomenduojamų visuomenės sveikatos specialistų pareigybių steigimo savivaldybėse“ savivaldybėje, kurioje gyvena mažiau kaip 100 000 gyventojų, etatui priskirti 6 000 – 9000 gyventojų skaičiuojamas 1 visuomenės sveikatos specialisto etatas.

³² Duomenų šaltinis - <https://geodata.lt/plunges-rajono-savivaldybes-gyventoju-skaicius/>

³³ Visuomenės sveikatos specialistai: 1 etatas - visuomenės sveikatos stebėsenai; 1 etatas – vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimui; 2,1 etatas – visuomenės sveikatos stiprinimui

Pagal Sveikatos apsaugos ministro įsakymo³⁴ rekomenduojamus normatyvus, vienam visuomenės sveikatos priežiūros specialistui 2019–2021 metais rekomenduotina teikti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas 740 mokinių miesto ir 360 mokinių kaimo gyvenamosiose vietovėse (įskaitant ikimokyklinio ugdymo įstaigas).

Įvertinus visuomenės sveikatos specialistų pareigybių skaičiaus atitikimą normatyvams, sudarytų 8,95 pareigybės (etatai), tačiau Tarybos sprendimu³⁵ patvirtinta, kad „nuo 2018-01-01 maksimalų etatų, finansuojamų iš valstybės ir Savivaldybės biudžetinių lėšų, skaičius mokyklose, kuriose vykdomas ugdymas pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programas, miesto gyvenamosiose vietovėse 0,6 ir kaimo gyvenamosiose vietovėse 0,4“. Tuo pagrindu, visuomenės sveikatos specialistų (sveikatos priežiūrai mokykloje) Biure patvirtinta pareigybių (etatų) nuo 2019-04-01³⁶ – 12,82 ir nuo 2021-01-04³⁷ – 12,67.

2021 metais Plungės rajono savivaldybės 28 švietimo įstaigose visuomenės sveikatos priežiūrą vykdė 15 specialistų. Kai kurie specialistai aptarnauja ir dvi švietimo įstaigas.

Pastebėjimas:

Įvertinus Tarybos sprendimą, kad mokyklose, kuriose vykdomas ugdymas pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programas, miesto gyvenamosiose vietovėse maksimalus etato dydis turi būti 0,6 ir kaimo gyvenamosiose vietovėse 0,4.

Pvz. Lopšelyje darželyje „Vyturėlis“ Prūsalių skyriuje mokinių skaičius 2020-09-01 buvo 30, tai sudarytų 0,08 etato, bet įvertinus Tarybos sprendimo nuostatą, patvirtinta 0,4 etato.

Bendrojo ugdymo mokyklose (skyriuose) esančiose kaimo vietovėse, maksimalus etatų dydis nėra patvirtintas.

Pvz. „Ryto“ pagrindinės mokyklos Stalgėnų skyriuje 2020 m. rugsėjo 1 d. duomenimis³⁸ mokinių skaičius 10, etatas 0,03 (darbo laikas per savaitę 1 val. 14 min.); „Babrungo“ progimnazijos Stanelių skyriuje mokinių skaičius 9, patvirtintas etatas 0,02 (darbo laikas per savaitę 1 val.).

Esant minėtiems normatyvams sudėtinga tinkamai atlikti perduotas valstybės funkcijas ir užtikrinti reikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas mokiniams mokyklose (ar skyriuose), esančiose kaimo vietovėse.

*P.S. Tarybos patvirtintas **maksimalus**, t. y. didžiausias, ar neturėtų būti nustatytas **minimalus**, t. y. mažiausias.*

2021 metais etatų sąrašas³⁹ papildytas naujomis pareigybėmis: 0,5 psichologo etatu ir 1 projektų koordinatorius etatu.

3.2. Darbo apmokėjimo sistema tobulintina

Darbo kodekse⁴⁰ nustatyta, kad darbo užmokestis – tai atlyginimas už darbą, darbuotojo atliekamą pagal darbo sutartį. Viena iš dalių, kuri sudaro Darbuotojo darbo užmokestį – priedai už įsigytą kvalifikaciją. *Audito metu nenustatyta, kad Biuro darbuotojams būtų mokamas priedas už įsigytą kvalifikaciją.*

Biudžetinės įstaigos darbuotojo pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientą pagal darbo apmokėjimo sistemoje numatytus koeficientus nustato biudžetinės įstaigos vadovas, o biudžetinės įstaigos vadovo – savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija.

³⁴ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. Nr. V-70 „Dėl rekomenduojamų visuomenės sveikatos specialistų pareigybių steigimo savivaldybėse“ (suvestinė redakcija nuo 2018-12-21 iki 2021-12-14).

³⁵ Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2017 m. spalio 26 d. Nr. T1-231 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose“

³⁶ Biuro direktoriaus 2019-03-25 įsakymas Nr. DĮ-6 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“

³⁷ Biuro direktoriaus 2020-12-28 įsakymas Nr. DĮ-31 „Dėl Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokyklose, pareigybių skaičiaus patvirtinimo“

³⁸ Plungės rajono savivaldybės administracijos švietimo, kultūros ir sporto skyriaus 2020-10-21 rašte Nr. AS-5156 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodyta mokinių skaičius Plungės rajono švietimo įstaigose 2020 m. rugsėjo 1 dienai.

³⁹ Plungės rajono savivaldybės tarybos 2021 m. liepos 29 d. Nr. T1-217

⁴⁰ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 139 str.1- 2 d. (patvirtintas 2016-09-14 Nr. XII-2603)

Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme⁴¹ (toliau tekste – DA įstatymas) nustatyta, kad darbuotojui, atsižvelgiant į atliekamų funkcijų, ar užduočių sudėtingumą, gali būti skiriamos šios priemokos:

- už papildomą darbo krūvį, kai yra padidėjęs darbų mastas, atliekant pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas, bet neviršijama nustatyta darbo laiko trukmė;
- už pavadavimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo funkcijas;
- už papildomų pareigų, užduočių, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą;
- už darbą, esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų.

Priemoka gali būti skiriama iki 30 proc. pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio (išskyrus priemoka už darbą, esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų – jos dydis gali siekti iki 20 proc. pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio).

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2020 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. DĮ-3 patvirtintas Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo apmokėjimo sistemos aprašas (toliau tekste – darbo apmokėjimo sistemos aprašas). Darbo apmokėjimo sistemos apraše numatyta tvarka dėl priemokų mokėjimo, nekonkreči. Darbo apmokėjimo sistemos apraše nenurodyta priemokų:

- mokėjimo tvarka, kai padidėja darbo mastas, neviršijus nustatytos darbo laiko trukmės;
- už papildomų pareigų, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą;
- už pavadavimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo funkcijas.

2. lentelė. Informacija apie priskaičiuotas priemokas ir premijas per 2019 – 2021 metus

Šamatos pavadinimas	Funkcinė klasifikacija	Priskaitymas 2021 m.		Priskaitymas 2020 m.		Priskaitymas 2019 m.	
		Priemokos už papildomas funkcija	Premija už atliktą darbą	Priemokos už papildomas funkcija	Premija už atliktą darbą	Priemokos už papildomas funkcija	Premija už atliktą darbą
Plungės VSB mokinių VS priežiūra	07.04.01.02	6268,20	2255,68	7473,64	3854,05	24664,09	15316,65
Plungės VSB VS stiprinimas ir stebėseną	07.04.01.02	3871,54	682,50	4554,05	213,07	9904,67	1161,55
Plungės rajono VSB SF	07.01.01.01	6881,78	5125,40	5629,64	624,62	3088,07	4391,32
Plungės rajono sav. VSB (Priklausomybės mažinimo programa)	07.04.01.01	5488,52	4281,79	3223,55	2871,01	3963,05	2108,74
SAM (Valstybės lėšos, skirtos darbo užmokesčiui didinti dėl ekstremalios situacijos paskelbimo)				440,65	1317,28		
Iš savivaldybės (dotacija išlaidoms, patirtoms dėl COVID-19 ligos, kompensuoti)				729,71			
Iš viso		22510,04	12345,37	22051,24	8880,03	41619,88	22978,26

Šaltinis – Kontrolės ir audito tarnyba pagal Biuro biudžeto vykdymo ataskaitas

Per 2019-2021 metus Biuro darbuotojams priskaičiuota priemokų bei premijų, nuo viso darbo užmokesčio: 2019 m. apie 18 proc.; 2020 m. apie 8 proc. ir 2021 m. apie 9 proc.

Audito metu vertinome Biuro darbuotojams priemokų mokėjimo tvarką ir nustatėme, kad:

- darbuotojų prašymuose prašoma apmokėti už papildomą darbą, o Direktorius įsakymuose skiriamos priemokos už padidintą darbo krūvį;
- priemokos mokamos nuo to mėnesio, viso darbuotojo darbo užmokesčio, o ne nuo darbo užmokesčio faktiškai dirbtam darbo laikui;

⁴¹ LR valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas 2017 m. sausio 17 d. Nr. XIII-198 (su vėlesniais pakeitimais), 10 straipsnis.

- nesivadovaujama Darbo apmokėjimo sistemos aprašo 26 p. nuostata, kad už darbą poilsio ir švenčių dienomis yra mokama Darbo kodekso nustatyta tvarka⁴²;
- nepagrįstai buvo išmokėta priemoka Biuro darbuotojui, dirbančiam pagal dvi pareigybes⁴³. Direktoriaus įsakyme nurodyta, kad skiriama priemoka visuomenės sveikatos specialistui, vykdančiam visuomenės sveikatos stiprinimą.

Pavyzdžiai

*2021-02-23 Prašyme nurodo, kad „už papildomą darbo krūvį, atstovaujant VSB organizuojant ir įgyvendinant VSB asociacijai skirtą akciją“, o Direktorius 2021-02-24 įsakyme Nr. PĮ-26 „Dėl priemokos prie tarnybinio atlyginimo skyrimo“ skiriama 16 procentų priemoka prie 2021 m. vasario mėnesio tarnybinio atlyginimo už padidintą darbo krūvį;

*2021-04-21 Prašyme nurodo, kad „už papildomo darbo krūvį, padedant Plungės rajono savivaldybės vakcinacijos grupei, telefonu informuoti žmones apie vakcinacijos laiką, galimybes“, o Direktorius 2021-04-27 įsakyme Nr. PĮ-65 „Dėl priemokos prie tarnybinio atlyginimo skyrimo“ nurodoma, skirti 30 procentų priemoka prie 2021 m. balandžio mėnesio tarnybinio atlyginimo už padidintą darbo krūvį;

*specialistai 2021-11-25 Prašymuose prašo skirti priemoką prie 2021 m. lapkričio mėnesio atlyginimo už papildomą darbo krūvį, vedant užsiėmimus „Saulės“ gimnazijoje „Baziniai savižudybes prevencijos mokymai“. Direktoriaus įsakymuose „Dėl priemokos prie tarnybinio atlyginimo skyrimo“ nurodyta, skirti 30 procentų priemoka prie 2021 m. lapkričio mėnesio tarnybinio atlyginimo už padidintą darbo krūvį.

Pagal pateiktas šių darbuotojų 2021 m. lapkričio mėnesio veiklos ataskaitas, nustatyta, kad 2021 m. lapkričio 23 ir 30 dienomis Plungės „Saulės“ gimnazijos 9 kl. mokiniams buvo prarasti mokymai. Kokių laikų tai vyko - ar VSB darbuotojų darbo valandomis ar laisvu nuo pagrindinio darbo laiku, negalėjome nustatyti. Nebuvo pateikta ir papildoma medžiaga, įrodanti, kad VSB darbuotojas prieš pravedant šiuos mokymus, būtų ruošėjęs (pasidaręs skaidres ar filmuką šiam mokymui), t. y. papildomai dirbęs prie šio užsiėmimo, o ne tik paskaitęs paskaitą.

*2021-09-27 Prašyme skirti priemoką nurodo, kad 2021-09-26 d. dalyvavo Beržoro Šv. Vyskupo Stanislovo bažnyčioje akcijoje „Eismo saugumas bendruomenėse“. Renginys vyko sekmadienį, kiek valandų darbuotojas užtruko šiame renginyje, nėra nurodoma nei darbuotojos prašyme, nei Direktoriaus 2021-09-30 įsakyme Nr. PĮ-129 „Dėl priemokos prie tarnybinio atlyginimo skyrimo“.

*2021-02-23 Prašyme prašoma, skirti priemoką prie 2021 m. vasario mėnesio pareiginio atlyginimo, už papildomą darbą 2021-02-23 organizuojant ir įgyvendinant fizinę veiklą „Būkite aktyvus“ taip pat tarnybinių automobilių priežiūrą, jų kelionių lapų tvarkymą“. Direktoriaus 2021-02-24 įsakyme Nr. PĮ-25 nurodyta, kad „atsižvelgiant į visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios visuomenės sveikatos stiprinimą, prašymą, skirta 23 procentų priemoka prie 2021 m. 02 mėnesio tarnybinio atlyginimo už papildomą darbo krūvį prižiūrint tarnybinius automobilius ir tvarkant kelionių lapus.

Nustatyti atvejai, kai darbuotojai serga ilgesnį laikotarpį ir niekas jų nepavadoja

Pavyzdžiai

*visuomenės sveikatos biuro mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros specialistė, kuriai priskirtos 2 švietimo įstaigos, sirgo 2021 m. vasario mėn. 18 dienų ir kovo mėn. 13 dienų bet niekas jos nepavadavo;

*visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči priklausomybių mažinimo programą, sirgo 2021 m. gegužės mėn. 19 dienų. Direktoriaus įsakymo dėl pavadavimo, nėra. Bet kitam visuomenės sveikatos specialistui, vykdančiam priklausomybių mažinimo programą išmokama 30 proc. priemoka prie mėnesinio tarnybinio atlyginimo, už padidintą darbo krūvį.

Pastebėjimas. Biuro darbuotojai per 2021 metus nedirbo dėl ligos - 206 darbo dienas. Darbuotojų sirgimo metu nebuvo pavesta kitam darbuotojui atlikti jų funkcijų, o sutaupytos darbo užmokesčio lėšos buvo panaudotos priemonoms ir premijoms mokėti.

3.3. Biuro darbuotojų kasmetinis veiklos vertinimas

Darbo apmokėjimo sistemos aprašo 14 punktą reglamentuoja, kad „įvertinus darbuotojo veiklą gerai, nustatomas kintamosios dalies dydis vienerių metų laikotarpiui (iki 10 procentų) nuo pareiginės algos pastoviosios dalies priklausomai nuo įstaigai skirtų asignavimų.....“.

⁴² LR Darbo kodekso 144 str. 1 d. „už darbą poilsio dieną, kuri nenustatyta pagal darbo grafiką, mokamas ne mažesnis kaip dvigubas darbuotojo darbo užmokestis“;

⁴³ 2018-09-20 darbo sutartis Nr. 76 (su pakeitimais galiojančiais nuo 2020-02-01) 1.2. pareigybė – mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistė 7,5 BMA ir 5. p. papildomas darbas – visuomenės sveikatos specialistas, 7 BMA

Nustatėme atvejų, kai specialistų veiklą įvertinus gerai, skiriamas didesnis kintamosios dalies dydis nei reglamentuota darbo apmokėjimo sistemos aprašo 14 p.

Neteisingai nustatytų pareiginės algos kintamosios dalies dydžių pavyzdžiai

*Veiklos vertinimo išvadoje 2021-01-21 Nr. 3, pažymėta, kad specialisto veiklą įvertinta gerai, tačiau pagal Direktorius 2021-01-29 įsakymą Nr. PĮ-15, skiriama 25 proc. kintamosios dalies dydis prie pareiginės algos pastoviosios dalies nuo 2021-02-01 iki 2022-01-31.

*Veiklos vertinimo išvadoje 2021-01-15 Nr. 3, pažymėta, kad specialisto veiklą įvertinta gerai, tačiau pagal Direktorius 2021-01-29 įsakymą Nr. PĮ-14, skiriama 20 proc. kintamosios dalies dydis prie pareiginės algos pastoviosios dalies nuo 2021-02-01 iki 2022-01-31.

Rekomendacija. Patikslinti darbo apmokėjimo sistemos aprašą, detalizuojant priemonių skyrimą tokiais atvejais:

- kai padidėja darbo mastas, neviršijus nustatytos darbo laiko trukmės;
- už papildomų pareigų, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą;
- už pavadavimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo funkcijas.

Įvertinus darbuotojo veiklą ir nustatant kintamosios dalies dydį nuo pareiginės algos pastoviosios dalies, vadovautis Biuro direktoriaus patvirtintomis darbo apmokėjimo sistemos aprašo nuostatomis.

4. AR VYKSTA VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO BENDRADARBIAVIMAS SU PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAIS, GERINANT PREVENCINIŲ GYVENTOJŲ SVEIKATOS ŠVIETIMĄ, IR AR JIS EFEKTYVUS

Audito metu laikėmės nuostatos, kad Visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimas su Plungės rajono savivaldybės pirminiais sveikatos priežiūros centrais (toliau tekste - PSPC) efektyvus, kai:

- apie Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdomas sveikatos programas pirminės sveikatos priežiūros centrai yra informuoti;
- pirminės sveikatos priežiūros centrai nukreipia rizikos grupės asmenį dalyvauti prevencinėse programose;
- kai visuomenės sveikatos biuras apie programoje dalyvavusius asmenis teikia informaciją pirminės sveikatos priežiūros centrams.

Vietos savivaldos įstatyme⁴⁴, savivaldybei priskirta viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų – pirminė asmens sveikatos priežiūra. Plungės rajono savivaldybės gyventojams pirminę asmens sveikatos priežiūrą teikia trys privatūs sveikatos priežiūros centrai.

Plungės rajono Savivaldybė, dėl teikiamų pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų su privačiais, priežiūrą vykdančiais centrais, sutarčių nėra sudariusi.

Biuras bendradarbiavimo sutarčių vykdomose sveikatos stiprinimo programose su PSPC 2019 – 2021 metais neturi sudaręs.

Norėdami įvertinti, ar vyksta bendradarbiavimas tarp Biuro ir PSPC, pateikėme raštiškus paklausimus A. Klišonio KF „INESA“, UAB „Klinika Pulsas“ ir UAB Plungės sveikatos centras“, kad išsiaiškinti:

- ar Biuras 2019-2021 m. teikė siūlymų bendradarbiauti visuomenės sveikatos priežiūros srityje, vykdamt prevencinį gyventojų švietimą sveikatos srityje;
- kaip vykdomas bendradarbiavimas;
- prašėme pateikti informaciją ar dalyvauja Sveikatos stiprinimo programoje, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai;
- ar, pasibaigus ataskaitiniams metams, Biuras PSPC pateikė asmenų, baigusių Sveikatos stiprinimo programą, sąrašą;

⁴⁴ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 6 str. 1 d. 17 p.

-ar PSPC turi informaciją iš Savivaldybės apie priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programą.

Sveikatos apsaugos ministro įsakymu⁴⁵ patvirtinta Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai organizuoti tvarkos aprašas, kuriame nustatyta programos vykdymo ir jos vykdymo stebėsenos tvarka, jame taikomos Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančioms pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (toliau tekste – PASPI), nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos, ir savivaldybių visuomenės sveikatos biurams.

Plungės visuomenės sveikatos biuras 2019 – 2021 metais vykdė širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programą.

PSPC prašė pateikti informacijos apie vykdomas bendradarbiavimo formas ar būdus, pasiūlyti galimybes, kurios galėtų gerinti bendradarbiavimą ir pateikti informaciją, kokiam asmenų skaičiui buvo pasiūlyta dalyvauti širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto sveikatos stiprinimo programoje.

Audito metu įvertinome gautus PSPC atsakymus. Pagal gautus ir apibendrintus pirminių priežiūros centrų atsakymus galime teigti, kad bendradarbiavimas vyksta.

A. Klišonio komercinė firma „Inesa“ ir UAB „Klinika Pulsas“ atsakyme nurodė, kad Biuras yra informavęs apie širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto sveikatos stiprinimo programą, šeimos gydytojai informuoja asmenis apie galimybę dalyvauti programoje, tačiau pacientai nesutinka dalyvauti, nes nenori, kad jų duomenys būtų perduoti Biurui, arba atsisakymą dalyvauti programoje nurodo laiko stoką arba pakankamą informacijos gaunantys socialinėje erdvėje, TV ir kt.

Biuras yra informavęs įstaigas apie vykdomą priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programą.

Jog su Biuru yra sudaryta bendradarbiavimo sutartis, o pasibaigus ataskaitiniams metams, Biuras pateikė asmenų, baigusią Sveikatos stiprinimo programą, sąrašą nurodė tik UAB „Klinika Pulsas“.

Kitokią nuomonę apie bendradarbiavimą su Biuru pateikė UAB Pirminis sveikatos centras, nurodydamas, kad apie priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programą Biuras informavo tik 2022 metais, kad pastaruoju metu Biuro informacijos apie sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, nėra gavusi, Biuras nėra pateikęs įstaigai kvietimo formų ir asmenų, baigusią programą sąrašų.

3.lentelė. PSPC asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizika, pasiūlyta dalyvauti ir dalyvavusių programoje 2019 – 2021 metais

Eil. Nr.	Pavadinimas	2019 m.	2020 m.	2021 m.
1.	Asmenims, kuriems nustatyta rizika*	1638	1094	1442
2.	Pasiūlyta dalyvauti programoje asmenų skaičius**	683	511	602
3.	Sveikatos stiprinimo programoje dalyvavo asmenų sk.	50	51	37
4.	Rodiklis tarp pasiūlytų ir dalyvavusių asmenų sk.	13	10	16

*pagal pateiktą A. Klišonio KF „Inesa“ ir UAB „Klinika Pulsas“ informaciją

** informaciją pateikė tik UAB „Klinika Pulsas“

Asmenų, kuriems nustatyta širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizika, kuriems pasiūlyta dalyvauti programose, skaičiaus nepateikė UAB Plungės sveikatos centras.

Audito metu surinkta informacija rodo, kad nėra Savivaldybėje susiformavusi gera praktika asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientus (ypač esančius tam tikrų ligų rizikos grupėse) nukreipti

⁴⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014-09-22 įsakymas Nr. V-979 „Dėl Sveikatos stiprinimo programos, skirtos širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

sveikatos stiprinimo paslaugų į visuomenės sveikatos biurą, todėl neužtikrinama, kad informacija apie sveikatos stiprinimo būdus pasiektų tuos, kam ji yra reikalinga.

Savivaldybės administracija ir Biuras, matydami problemas dėl bendradarbiavimo su PSPC, vykdamas Sveikatos stiprinimo programas, turi ieškoti būdų ir priemonių bendradarbiavimui gerinti.

Mūsų nuomone, viena iš problemų, kad mažas skaičius asmenų dalyvauja Sveikatos stiprinimo programose yra ir tai, kad Biuras konsultuoja, paskaitas sveikatinimo temomis organizuoja dažniausia darbo valandomis, todėl dirbančių asmenų galimybės, pasinaudoti Biure vykdomomis priemonėmis yra ribotos.

Plungės visuomenės sveikatos biuras 2019 – 2021 metais vykdė širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programą, tačiau priemonių, skirtų gyventojų sveikatai gerinti, poveikis nebuvo vertinamas.

Audito metu atliktas Biuro bendradarbiavimo su PSPC, vykdamas Sveikatos stiprinimo programas, vertinimas, parodė, kad bendradarbiavimas nėra efektyvus, nes nesudarytos bendradarbiavimo sutartys, ne visi PSPC yra informuoti apie vykdomas sveikatos stiprinimo programas, ne visi PSPC nukreipia rizikos grupės asmenį dalyvauti prevencinėse programose, ne visada Biuras apie programoje dalyvavusius asmenis teikia informaciją PSPC.

Rodiklis tarp pasiūlytų dalyvauti programoje asmenų skaičiaus (žr. 3 lentelę) ir Sveikatos stiprinimo programoje dalyvavusių asmenų skaičiaus yra labai mažas, vidutiniškai kas 13 asmuo, kuriam buvo pasiūlyta dalyvauti programoje tik dalyvavo.

Pokyčiai audito metu

Biuras pateikė informaciją⁴⁶, kad 2022 metais su pirminiais sveikatos priežiūros centrais sudarytas bendradarbiavimo sutartis, kuriose numatyta bendradarbiauti Biurui vykdamas veiklą, susijusią su Plungės rajono savivaldybės gyventojų sveikatinimu plėtojant šalims naudingą tarpinstitucinę partnerystę organizuojant renginius sveikatos stiprinimo ir išsaugojimo temomis, didinant sveikatos žinių raštingumą, fizinį aktyvumą, tačiau sutartyse pirminiai sveikatos priežiūros centrai neįsipareigoja teikti informavimo paslaugas.

Rekomendacija: Numatyti priemones, kurios gerintų privačių asmens sveikatos priežiūros centrų, kitų savivaldybės įstaigų ir Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimą, tinkamą gyventojų informavimą apie dalyvavimą Sveikatos stiprinimo programose.

Atlikti vertinimą apie priemonių, skirtų gyventojų sveikatai gerinti, poveikį.

5. KITI PASTEBĖJIMAI

Pastebėjimai dėl dokumentų tvarkymo ir apskaitos

Ne visi Biuro parengti dokumentai (veiklos planai, ataskaitos) registruojami dokumentų registre, kuriame būtų nurodyta dokumento sudarymo data ir numeris. Vadovaujantis Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių⁴⁷ 9 p. Įstaigos parengti ir gauti su jos veikla susiję dokumentai turi būti užregistruoti dokumentų registruose ar naudojamose informacinėse sistemose, suteikiant jiems registracijos numerį.

Rekomenduojame: Siekiant užtikrinti tinkamą dokumentų valdymą, jų registravimą tam numatytuose registruose, numatyti priemones, kurios užtikrintų visų įstaigos parengtų, gautų dokumentų registravimą tam tikslui skirtuose registruose, nustatyti kurie biuro dokumentai registruojami dokumentų registruose, o kurie – įstaigos naudojamose informacinėse sistemoje.

Pastebėjimais dėl viešųjų pirkimų

Vertinant visuomenės sveikatos biuro vykdytus pirkimus, nustatėme, kad:

⁴⁶ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir PSPC sudarytos sutartys: 2022-05-17 - Nr. B-015; 2022-05-18 - Nr. B-017; 2022-08-04 - Nr. 79;

⁴⁷ Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011-07-04 įsakymas Nr. V-118 „Dėl dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“;

-VSB prekes ir paslaugas įsigyja taikydama mažos vertės pirkimų apraše⁴⁸ ir VSB direktoriaus patvirtintoje Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje⁴⁹, numatytą būdą – neskelbiamą apklausą. Tik atskirais atvejais, kai numatoma kad pirkimo sutarties vertė viršys Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkoje numatytą 10 tūkst. Eur sumą, prekių ir paslaugų teikėjus pasirinko atlikus skelbiamą apklausą.

-VSB neteikia Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka⁵⁰ per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimą, viešųjų pirkimų ataskaitų.

Išvada. Atsižvelgiant į Viešųjų pirkimų įstatymo ir poįstatyminių teisės aktų pokyčius dėl viešųjų pirkimų reglamentavimo ir mažos vertės pirkimų pasikeitimus nuo 2022-01-01, siūlome įvertinti Viešųjų pirkimų įstatymo bei poįstatyminių teisės aktų nuostatas dėl pirkimų planavimo, vykdymo ir informacijos skelbimo ir ataskaitų pateikimo, pasitikslinti viešųjų pirkimų organizavimo tvarką.

Siekiant užtikrinti Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytos tvarkos laikymąsi, dėl ataskaitų apie per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimą, pateikimą, **rekomenduojame:**

- paskirti atsakingus asmenis už viešųjų pirkimų ataskaitų parengimą ir pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka;

- užtikrinti, kad informacija apie sudarytas viešojo pirkimo sutartis būtų paskelbtos Informacijos viešojo CVP IS tvarkos aprašo⁵¹ nustatyta tvarka ir terminais.

Pastebėjimai dėl Biuro internetinės svetainės

Įvertinus Biuro internetinę svetainės atitikimą IS apraše nurodytiems bendriems reikalavimams, teigiama, kad atitinkamuose interneto svetainės skyriuose pateikiama ne pilna ir neišsami informacija.

Pvz. skyriaus „Administracinė informacija“ srityje – planavimo dokumentai, neskelbiama veiklos ataskaitos ir kiti su Biuru veiklos planavimu susiję dokumentai, kurių pagrindu Biuras organizuoja savo veiklą, taip pat jų vykdomi projektai.

Projekto vykdytojas savo internetinėje svetainėje, privalo paskelbti informaciją apie įgyvendinamą projektą (apibūdinti jo tikslus, rezultatus, naudą ir nurodyti fondą, iš kurio finansuojamas projektas)⁵².

Išvada: Pažymėtina, kad IS aprašo reikalavimų, pagal kuriuos interneto svetainėje reikia pateikti tam tikrą informaciją, neatitinkama, t. y. Biuras neskelbia aktualią informaciją apie Biuro veiklos sritis; planavimo dokumentus, konsultavimasis su visuomene.

Biuras interneto svetainėje informacija apie vykdomus/įvykdytus projektus pateikiama neišsami, nepateikiama informacija apie finansavimo šaltinius, panaudotas lėšas, nenurodomi tikslai bei galutinis rezultatas bei nauda.

Rekomendacija. Informuoti visuomenę apie vykdomus projektus, jų naudą ir pasiektą rezultatą, patikslinti informaciją Biuro internetinėje svetainėje

⁴⁸ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymas Ne. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“;

⁴⁹ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2021 m. kovo 22 d. įsakymas Nr. DĮ-5 „Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2021-03-22 galiojo 2019 m. liepos 1 d. įsakymu Nr.DĮ-12 patvirtintas Viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašas);

⁵⁰ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 1S-80 „Dėl viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų rengimo ir teikimo tvarkos aprašo, viešųjų pirkimų ir pirkimų ataskaitų formų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

⁵¹ Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017-06-19 įsakymas Nr. IS-91“Dėl informacijos viešinimo centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (nauja redakcija nuo 2019-02-01);

⁵² Projektų viešinimas <https://www.esf.lt/lt/susisiekite-su-mumis/igyvendiniu-esf-projekta/projektu-viesinimas/56>

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4
	Visuomenės sveikatos biurui		
1	Siekiant tikslingai ir aiškiai suplanuoti veiklas, veiklos plane nurodyti planuojamų priemonių ir veiklų kiekybinius ar kokybinius vertinimo rodiklius	<p>Metiniame veiklos plane veiklas planuoti: a) pagal Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų rekomendacijas; b) pagal valstybės perduotus savivaldybėms visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo veiklos prioritetų planą; c) pagal mokinių ir suaugusiųjų gyvensenos (kas 4 metus) tyrimų rekomendacijas.</p> <p>Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro metinė veiklos ataskaitą pristatoma Plungės rajono savivaldybės Tarybos posėdyje.</p> <p>Priemonės Veiklos priemonių plane pagal pateiktus nurodytus vertinimo kriterijus Įvertinti kiekybiniais matų vienetais</p>	<p>2023 m. I ketv.</p> <p>2024 m. I ketv. (kasmet)</p>
2	Siekiant, kad steigėjas ir visuomenė būtų informuojami apie įstaigos veiklos rezultatus, kasmet rengti ir teikti išsamią veiklos, apimančios visas funkcijas, programas, projektus ir kitas veiklas – ataskaitą, joje išdėstyti ne tik lėšų naudojimo, bet ir planuotus bei pasiektus rezultatus, nurodyti veikloje susidarancias problemas, jų sprendimui parengtas priemones.	<p>Pristatyti Plungės rajono savivaldybės tarybai Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos ataskaitą;</p> <p>Priemonės Plungės r. savivaldybės Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo ataskaita. Pristatyti Plungės rajono savivaldybės Tarybai Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos ataskaitą su priemonių planu. Paviešinti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos ataskaitą su priemonių planu Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje (www.pungesvsb.lt.). Paviešinti visuomenės sveikatos biuro veiklos ataskaitą su priemonių planu Biuro internetinėje svetainėje</p> <p>Priemonės Veiklos priemonių planas</p>	<p>2023 m. I ketv. (kasmet)</p> <p>2024 m. I ketv. (kasmet I ketv. už praėjusius metus).</p>

3	Siekiant, kad visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose teikiamos rekomendacijos būtų įgyvendinamos, inicijuoti priemonės, padedančias užtikrinti rekomendacijų įgyvendinimą	Įtraukti rekomendacijų vykdymą į Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro suplanuotą metinį veiklos planą	2023 m. I ketv. (kasmet I ketv. už praėjusius metus).
4	Siekiant pagerinti informacijos viešinimą ir bendradarbiavimą su pirminiais sveikatos priežiūros centrais, vykdant Priklausomybių mažinimo programą, parengti priemonių planą ir teikti Savivaldybės tarybai tvirtinti	Parengti Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programos priemonių planą ir teikti Plungės rajono savivaldybės Tarybai tvirtinti. Priemonės Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programos priemonių planas	2023 m. I ketv. (kasmet I ketv.).
5	Siekiant užtikrinti tinkamą dokumentų valdymą, jų registravimą tam numatytuose registruose, numatyti priemonės, kurios užtikrintų visų įstaigos parengtų, gautų dokumentų registravimą tam tikslui skirtuose registruose, nustatyti kurie biuro dokumentai registruojami dokumentų registruose, o kurie – įstaigos naudojamose informacinėje sistemoje.	Patikslinti dokumentacijos 2023 m. planą. Naudotis dokumentų valdymo sistema. 2022 m. dokumentus registruoti numatytuose registruose. Priemonės Dokumentacijos planas.	Iki 2022 m. gruodžio 31 d. Nuo 2023 m. Iki 2022 m. gruodžio 31 d.
6	Siekiant informuoti visuomenę apie vykdomus projektus, jų naudą ir pasiektą rezultatą, patikslinti informaciją Biuro internetinėje svetainėje.	Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje (www.pungesvsb.lt.) teikti tikslesnę, išsamesnę informaciją apie vykdomus projektus ir programas. Per tris darbo dienas po įvykusio renginio, užsiėmimo ir pan. teikti informaciją Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje (www.pungesvsb.lt.). Priemonės Pagal reikalavimus savivaldybių institucijų internetinėms svetainėms (Valstybės žinios, 2003-04-24, Nr. 38-1739 su redakcija).	Nuo 2022 m. IV ketv. (nuolat). Nuo 2022 m. lapkričio 1 d. (nuolat).
7	Siekiant aiškumo nustatant priemokas darbuotojams, patikslinti darbo apmokėjimo sistemos aprašą, detalizuojant priemonių skyrimą tokiais atvejais: kai padidėja darbo mastas, neviršijus nustatytos darbo laiko trukmės;	Pakoreguoti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo apmokėjimo sistemos aprašą. Priemonės Atnaujintas darbo apmokėjimo sistemos aprašas.	Iki 2022 m. IV ketv.

	už papildomų pareigų, nenustatytų pareigybės aprašyme ir suformuluotų raštu, vykdymą; už pavadavimą, kai raštu pavedama laikinai atlikti kito darbuotojo funkcijas.		
8	Numatyti priemonės, kurios gerintų privačių asmenų sveikatos priežiūros centrų, kitų savivaldybės įstaigų ir Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimą, tinkamą gyventojų informavimą apie dalyvavimą Sveikatos stiprinimo programose.	Dalintis informacija su PASPC apie vykdomas Sveikatos stiprinimo programas ir kitas vykdomas veiklas. Atnaujinti bendradarbiavimo sutartis su Plungės rajono savivaldybės PASPC ir gydymo įstaigomis. Priemonės Bendradarbiavimo sutartis, informacinė sklaida.	2023 m. I-IV ketv. (nuolat). Nuo 2023 m. (kas 3 metus).
9	Atlikti vertinimą apie priemonių, skirtų gyventojų sveikatai gerinti, poveikį.	Sveikatos vertinimas renginio ar užsiėmimo metu. (prieš ir/ar po) Priemonės Anketavimas Gautų atsakymų sisteminimas.	Nuo 2023 m. (nuolat).
10	Siekiant užtikrinti Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytos tvarkos laikymąsi, dėl ataskaitų apie per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimą, pateikimą, rekomenduojame paskirti atsakingus asmenis už viešųjų pirkimų ataskaitų parengimą ir pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka bei užtikrinti, kad informacija apie sudarytas viešojo pirkimo sutartis būtų paskelbtos Informacijos viešojo CVP IS tvarkos aprašo nustatyta tvarka ir terminais.	Viešųjų pirkimų planą patvirtinti ir paskelbti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje (www.pungesvsb.lt.). Viešųjų pirkimų ataskaitą paskelbti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro internetinėje svetainėje (www.pungesvsb.lt.). Pasirašytas sutartis sukelti į CVPP. Patikslinti Viešųjų pirkimų tvarką. Priemonės Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.	Iki 2023 m. I ketv. Iki 2023 m. I ketv. Iki 2022 m. IV ketv. Iki 2022 m. IV ketv.
	Savivaldybės administracijai		
1	Siekiant, kad steigėjas ir visuomenė būtų informuojami apie VSB veiklos rezultatus, inicijuoti įstaigos nuostatų patikslinimą, dėl veiklos ataskaitų teikimo	Inicijuoti įstaigos nuostatų patikslinimą, dėl veiklos ataskaitų teikimo.	2023 m. I ketv.
2	Siekiant, kad visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose teikiamos rekomendacijos būtų įgyvendinamos, savivaldybė turėtų inicijuoti strateginiuose planavimo dokumentuose priemones ir numatyti svertus, kurie padėtų užtikrinti vykdymą.	Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose teikiamas rekomendacijas įtraukti į strateginius planavimo dokumentus, numatyti priemones ir svertus, kurie padėtų užtikrinti vykdymą.	2023 I ketv.
3	Siekiant didinti valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo mastą, ieškoti bendradarbiavimo būdų, kaip	Rengiama Šeimos medicinos plėtros 2016-2025 m. veiksmų plano nauja redakcija.	Nuo 2024 m.

	pasiekti aukštesnių valstybinių profilaktinių programų įgyvendinimo rodiklių;	Numatytas bendradarbiavimo gerinimas savivaldybės sveikatos centre per struktūros pokyčius su ASPĮ arba sudarius sutartis nuo 2024 m. Rezultatas: Integracija su visuomenės sveikata, socialine sistema, specializuota asmens sveikatos priežiūra.	
4	Plungės rajono savivaldybės administracijai stiprinti vidaus kontrolės procedūrų veikimą, rengiant teisės aktus ir atsakingiau nurodant su jais susijusius ar pripažintus netekusiais galios teisės aktus.	DVS „Kontora“ yra galimybė susieti dokumentus. Rengiant teisės aktą, kuriuo anuliuojamas ar keičiamas kitas teisės aktas, dokumentai bus susieti.	Nuolat pagal poreikį
5	Siekiant tinkamai atlikti perduotas valstybės funkcijas ir užtikrinti reikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas mokiniams mokyklose (ar skyriuose), esančiose kaimo vietovėse, peržiūrėti Tarybos sprendimą 2017 m. spalio 26 d. Nr. T1-231 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo Plungės rajono savivaldybės mokyklose“.	Vadovaujamosi 2018 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. V-70 „Dėl rekomenduojamų visuomenės sveikatos specialistų pareigybių steigimo savivaldybėse“. Suderinus su VSB, etatų skaičius yra pakankamas	

Savivaldybės kontrolierė

Danutė Jarašiūnienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Laima Jurgutienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyr. specialistė

Nijolė Gurčinė

PRIEDŲ SĄRAŠAS

- 1 priedas. Santrumpos ir sąvokos.
- 2 priedas. Audito apimtis ir metodai.
- 3 priedas. Pagrindinės veiklos ir priemonės nurodytos 2019 - 2021 metų Biuro veiklos planuose.
- 4 priedas. Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro finansavimo šaltiniai.
- 5 priedas. Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybės) funkcijų vykdymas pagal SAM nustatytus prioritetus.

Plungės rajono savivaldybės
Visuomenės sveikatos biuro
veiklos audito ataskaitos
I priedas

Santrumpos ir sąvokos

Biuras ar VSB - Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras;

Taryba - Plungės rajono savivaldybės taryba;

Vykdytojas - Respublikinis priklausomybės ligų centras

TAR - Teisės aktų registras

COVID-19 pandemijos laikotarpis – dėl koronaviruso grėsmės nuo 2020 m. vasario 26 d. Lietuvoje paskelbta ekstremalioji situacija, o kovo 16 d. įvestas karantinas, kuris tesėsi iki birželio 17 d. 2020-11-04 vėl buvo įvestas visuotinis karantinas, kuris tesėsi iki 2021-07-01. 2022-05-01 atšaukta ekstremalioji situacija dėl COVID-19 ligos.

DA įstatymas - Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas

DU – darbo užmokestis

Darbo apmokėjimo sistemos aprašas - Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo apmokėjimo sistemos aprašas

Prioritetų vykdymo ataskaitos - Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo ataskaitos

SMLPC - Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras

Ataskaitos aprašas - Viešojo sektoriaus subjekto metinės veiklos ataskaitos ir Viešojo sektoriaus subjektų grupės metinės veiklos ataskaitos rengimo tvarkos aprašas

Įmonė - Plungės rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras

SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

PSPC - Plungės rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras

PSPCI - Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos

Visuomenės sveikatos priežiūra – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma.

Visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą) – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Visuomenės sveikatos stiprinimas – valstybės institucijų, savivaldybių vykdomųjų institucijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų įgyvendinamos organizacinės, teisinės, socialinės ir ekonominės priemonės, kurios padeda gausinti bei racionaliau naudoti sveikatos priežiūros išteklius, formuoti visuomenės sveikatos problemų sprendimo socialinės kontrolės sistemą, skatina visuomenės dalyvavimą formuojant valstybės ir savivaldybių sveikatos politiką, padeda kurti sveiką aplinką, skatina žmones gyventi sveikai ir didina sveikos gyvensenos motyvacijos efektyvumą, skatina sveikatos draudimo organizacijas ir asmens sveikatos priežiūros įstaigas orientuoti į ekonomiškai efektyvesnes sveikatinimo priemones, grindžiamas ligų profilaktika. (Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552)

Plungės rajono savivaldybės
 Visuomenės sveikatos biuro
 veiklos audito ataskaitos
 2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito objektas – Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Audito tikslas – atlikti Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2019-2021 metų laikotarpio auditą ir įvertinti:

1. Visuomenės sveikatos biurui skiriamų lėšų panaudojimo efektyvumą pagal įstaigoje patvirtintas programas;
2. Visuomenės sveikatos biuro veiklos funkcijas, jų atitikimą gaunamam finansavimui;
3. Priedų prie darbo užmokesčio skyrimo tvarką ir jos laikymąsi;
4. Ar vyksta Visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimas su Plungės rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centrais, gerinant prevencinį gyventojų sveikatos švietimą, ir ar jis efektyvus.

Audituojamas laikotarpis – 2019-2021 m. Pokyčių analizei buvo naudojami ankstesnių ir 2022 m. duomenys

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
1. Visuomenės sveikatos biurui skiriamų lėšų panaudojimo efektyvumą pagal įstaigoje patvirtintas programas	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> -nagrinėjome Lietuvos Respublikos teisės aktus, Savivaldybės teisės aktus ir kitus dokumentus, susijusius su Biuro vykdoma veikla ir veiklai skirtų lėšų panaudojimą 2019 – 2021 m..</p> <p><u>Duomenų analizė:</u> -nagrinėjome ir vertinome Biuro veiklos programas ir ataskaitas, teiktas Savivaldybės administracijos strateginio planavimo ir investicijų skyriui, -Sveikatos ir socialinės apsaugos komitetui teiktas ataskaitas ir informacines skaidres: -Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos Ataskaitas, -Savivaldybės gyventojų dalyvavimo atrankinėse prevencinėse programose atskaitas; -bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių profilaktinių patikrinimų duomenų analizę</p> <p><u>Pokalbiai (apklausos)</u> Bendravome su Plungės rajono savivaldybės gydytoja, Biuro specialistais</p>	Nustatyti: ar Biuras skirtas lėšas panaudojo efektyviai pagal įstaigoje patvirtintas programas, ar planuotos veiklos ir joms įvertinti nustatyti vertinimo kriterijų rodikliai įgyvendinti, ar teikiamos paslaugos pakankamos 2019 - 2021 m.
2. Visuomenės sveikatos biuro veiklos funkcijos, jų atitikimas gaunamam finansavimui	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> – nagrinėjome Lietuvos Respublikos teisės aktus, Savivaldybės teisės aktus ir Savivaldybės tarybos patvirtintus strateginius veiklos planus; - Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro dokumentus, susijusius su Biuro vykdomomis valstybinėmis (valstybės perduotos savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijomis per 2019 – 2021 metus.</p> <p><u>Duomenų analizė :</u> -nagrinėjome Sveikatos apsaugos ministerijos, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro rekomendacijas, valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo vertinimo kriterijų ataskaitas,</p>	Įvertinti, ar Biuras efektyviai vykdė savo funkcijas

	<p>-Higienos instituto informacinę ir metodinę medžiagą, suvestines savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitas; -Respublikinio priklausomybių centro rekomendacijas; Plungės rajono savivaldybės tarybos ir administracijos Plungės rajono savivaldybės švietimo įstaigų, Biuro visuomenės sveikatos specialistų veiklos planai ir veiklos ataskaitos; -vertinome ir analizavome gautus mokyklų, Savivaldybės administracijos, seniūnijų, Socialinių paslaugų ir Plungės krizių centrų atsakymus</p> <p><u>Pokalbiai (apklausos)</u> -teikėme raštus Savivaldybės švietimo įstaigoms, kad sužinoti kaip mokyklose vykdoma sveikatos priežiūra; -teikėme raštus Savivaldybės administracijai, seniūnijoms, Socialinių paslaugų centrui, Plungės krizių centrui. -bendravome su Plungės rajono savivaldybės gydytoja, Biuro specialistais, mokyklų vadovais.</p>	<p>Nustatyti, ar VSB teikė pasiūlymų bendradarbiauti visuomenės sveikatos stiprinimo srityje, skatinti fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną ar vykdant prevencinį gyventojų švietimą VSB vykdomos sveikatinimo programos yra viešinamos ir ar žinoma Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa. Nustatyti, ar vykdomos visos veiklos numatytos teisės aktuose, susijusios su pirmine visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės bendrojo lavinimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose: -Ar visos VSB bei Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017-10-26 sprendime T1-231 patvirtintos Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijos, vykdomos ir ar turi pastabų, pastebėjimų dėl jų kokybės, savalaikiškumo ar kt. dalykų -Ar vykdant mokinių sveikatos stebėseną, mokyklos bendruomenei pateikiama informacija apie vaikų sveikatos būklę ir buvo organizuojamos kokybiškesnės sveikatos stiprinimo priemonės pagal ugdymo įstaigos poreikius</p>
<p>3.Priedų prie darbo užmokesčio skyrimo tvarka ir jos laikymasis</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> nagrinėjome Biuro vidaus dokumentus, darbo apmokėjimo tvarkas, įsakymus, Savivaldybės tarybos sprendimus, Savivaldybės mero potvarkius susijusius su Biuro direktoriaus darbo užmokesčiu, taip pat teisės aktus, reglamentuojančius įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimą. <u>Duomenų analizė:</u> analizavome Darbo laiko apskaitos žiniaraščių, Analitinių darbo užmokesčio ataskaitų duomenis bei Biuro direktoriaus įsakymus, susijusius su darbuotojams darbo laiko patvirtinimu; priedų skyrimu ir kt. <u>Pokalbiai / susirašinėjimai el. paštu su:</u> Biuro atsakingais darbuotojais</p>	<p>Įvertinti priedų prie darbo užmokesčio skyrimo tvarką ir jos laikymąsi</p>
<p>4. Ar vyksta Visuomenės sveikatos biuro bendradarbiavimas su Plungės rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centrais, gerinant prevencinį gyventojų sveikatos švietimą, ir ar jis efektyvus</p>	<p><u>Dokumentų peržiūra:</u> -nagrinėjome Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro teisės aktus, Savivaldybės tarybos, Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto posėdžių protokolus. Biuro teiktus dokumentus, susijusius su vykdoma sveikatos stiprinimo programa ir bendradarbiavimu su PSPC 2019 – 2021 m. <u>Duomenų analizė:</u> -analizavome Šiaulių teritorinės ligonių kasos internetinėje svetainėje skelbiamą informaciją, susijusią su asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų grupei (...) ataskaitos duomenis pagal kiekvieną Plungės savivaldybės PSPC. - Biuro internetinėje svetainėje pateiktus dokumentus, susijusius su sveikatos stiprinimo programa.</p>	<p>Nustatyti: -ar Plungės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras 2019-2021 m. teikė siūlymų bendradarbiauti visuomenės sveikatos priežiūros srityje, vykdant prevencinį gyventojų švietimą sveikatos srityje; -kaip vykdomas bendradarbiavimas; prašė pateikti informaciją ar Įmonė dalyvauja Sveikatos stiprinimo programoje, skirtoje širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai; -ar, pasibaigus ataskaitiniams metams, Plungės visuomenės sveikatos centras Įmonėms pateikė asmenų, baigusią Programą, sąrašą;</p>

	<p>-analizavome ir vertinome gautą informaciją iš PSPC</p> <p><u>Pokalbiai (apklausos)</u></p> <p>-pateikėme raštus PSPC, kad surinkti informaciją dėl bendradarbiavimo ir dalyvavimo programose.</p> <p>-bendravome su Savivaldybės gydytoja, Biuro specialistais</p>	<p>-ar pirminiai sveikatos priežiūros centrai turi informaciją iš savivaldybės apie priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programą.</p>
--	---	---

Pagrindinės veiklos ir priemonės nurodytos 2019 - 2021 metų Biuro veiklos planuose:

- Vykdyti pirminę visuomenės sveikatos priežiūrą Savivaldybės ugdymo įstaigose.

Priemonės:

Mokinių sveikatos stebėseną;
Informacijos ir konsultacijų teikimas ugdymo įstaigų administracijoms, tėvams (globėjams) mokytojams apie mokinių sveikatos profilaktinius patikrinimus, apie mokinių fizinį pajėgumą;
Pirmosios medicinos pagalbos teikimas ir koordinavimas;
Dalyvavimas įgyvendinant užkrečiamosios ligos židinio ar protrūkio kontrolės priemones pagal ugdymo įstaigos poreikius.

- Stiprinti Plungės rajono vaikų ir jaunimo sveikatą, formuojant teisingą požiūrį ir ugdant sveikos gyvensenos įgūdžius.

Priemonės:

Organizuoti renginius, pamokas, užsiėmimus sveikatos stiprinimo temomis;
Lankstinukų, atmintinių gamyba, platinimas;
Projektų parengimas, įgyvendinimas; projektas „Judesio korekcijos svarba vaikams“;
Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra/priemonės „Aktyvi mokykla“ įgyvendinančių mokyklų plėtra. (2020-2021 m.)

- Plungės rajono savivaldybės gyventojams bus vykdoma pirminė ligų profilaktika, skatinamas fizinis aktyvumas, sveika gyvensena.

Priemonės 2019-2021 m.:

Konkursas „Sveikiausios įmonės rinkimai“. Skatinamas fizinis aktyvumas darbo vietoje, nemokamų profilaktinių programų populiarinimas, sveika mityba;
„Mero taurė 2019. Už meilę moterims ir futbolui“ skatinamas fizinis aktyvumas, bendruomeniškumas;
Šiaurietiškas ėjimas, mankštos. Populiarinamas fizinis aktyvumas bei mankštos gryname ore;
Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo prevencijos programa, skatinama atkreipti dėmesį į širdies ligų riziką;
Akcija „Saugus kai matomas“ - traumatizmo keliuose mažinimas;
Akcija „Dovanoju Plungei“. Mažinami sveikatos netolygumai;
Užsiėmimų ciklas – sveikas senėjimas 60+“;
Užsiėmimų ciklas „Sveikas mamų ir tėvelių klubas“;

Priemonės papildomai numatytos 2021 m.:

Darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimo mokymų Plungės rajono savivaldybėje organizavimas. Stiprinama psichikos sveikata įmonėse/įstaigose;
Bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimas Plungės rajono savivaldybės gyventojams;
Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimas. Individuali ir grupinė psichologinė pagalba gyventojams;
Sveikos mitybos įgūdžių formavimas. Motyvavimas, organizavimas ir padėjimas maisto gamintojams į rinką išleisti sveikatai palankesnę maisto produktą su „Rakto skylutės“ ženklu.

- Stiprinti ir gerinti Plungės rajono savivaldybės gyventojų fizinę aplinką, vykdyti pirminę profilaktiką, gyventojų saugą;

„Plungės rajono maudymosi vietų vandens ir smėlio kokybės stebėsenos programa“;

Projektas „Narkotikams – ne“ (tik 2019 ir 2021 m.)

- Plungės rajono savivaldybės gyventojams teikti mokamas paslaugas:

Privalomųjų pirmos pagalbos;

Higienos įgūdžių;

Alkoholio, narkotikų ir psichoaktyvių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai;

Elgesio pataisos programa „Elgesys-Pokalbis-Pasikeitimas“.

- Plungės rajono savivaldybės gyventojams teikti konsultacijas visų priklausomybių sukeliančių medžiagų vartojimo prevencijai ir šių medžiagų sukeltų priklausomybės ligų mažinimui.

„Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje 2018-2025 metų programa“.

Plungės rajono savivaldybės
Visuomenės sveikatos biuro
veiklos audito ataskaitos
4 priedas

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro finansavimo šaltiniai
VSB suplanuoti ir panaudoti asignavimai per 2019-2021 metus

*Funkcinė klasifikacija (toliau FK) ir finansavimo šaltinis; SAV_VB_SKOL - VB lėšos iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų; SAV_VB_SKOL_KOMP - VB skolintos lėšos patirtoms išlaidoms kompensuoti; SAV_SPEC - Savivaldybės biudžeto specialiųjų programų lėšos; SAV_B - Savivaldybės biudžetas savivaldybės savarankiškomis funkcijoms atlikti; SAV_ES - ES paramos lėšos; SAV_ES_LIK - Likutis ES paramos lėšos; SAV_VB_ESPR - Bendri VB ir ES finansuojami projektai; SAV_DVDF_SAM_SVPR - Visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti;

Finansavimo šaltiniai	2021 m. asignavimų planas, įskaitant patikslinimus		Panaudota asignavimų iki 2021-12-31	2020 m. asignavimų planas, įskaitant patikslinimus		Panaudota asignavimų iki 2020-12-31	2019 m. asignavimų planas, įskaitant patikslinimus		Panaudota asignavimų iki 2019-12-31
	Iš viso	Iš jų darbo užmokesčiui		Iš viso	Iš jų darbo užmokesčiui		Iš viso	Iš jų darbo užmokesčiui	
Dotacija, išlaidoms patirtoms dėl COVID-19 (FK 7.4.1.1. SAV_VB_SKOL_KOMP)	736	736	736	6400	1400	6338,32			
VSB pajamos (už prekes ir paslaugas) (FK 7.4.1.1. SAV_SPEC)	10000	-	8020,30	10000		7535,20	13000	-	10505,40
SF (FK 7.4.1.1. SAV_B)	101100	99500	101059,90	101400	99700	101400	87300	86800	87278,08
Priklausomybių mažinimo programa (FK 7.4.1.1. SAV_B)	45500	42998,95	45466,87	45800	43433,44	45692,82	41000	37300	40920,19
Plėtoti visuomenės psichikos sveikatos paslaugų prieinamumą bei ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos teikimo sistemą (FK 7.4.1.2. SAV_DVDF_SAM_SVPR)	63600	-	63600						
Užtikrinti savižudybių prevencijos prioritetų nustatymą ilgojo ir trumpojo laikotarpių savižudybių prevencijos priemonių ir joms įgyvendinti reikiamo finansavimo planavimą (FK 7.4.1.2. SAV_DVDF_SAM_SVPR)							41000		41000
Sukurti ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos savižudybės grėsmę (FK 7.4.1.2. SAV_DVDF_SAM_SVPR)				43200		43200			
Sveikatos gyvensenos skatinimas (FK 7.6.1.2. SAV_B)	4800	-	4800				4800		4800
Sveikatos gyvensenos skatinimas (FK 7.6.1.2. SAV_ES)	16500	-	15173,60	14000		3807,12	57100		35685,45

Likutis 2020 m. / 2019 m. Sveikatos gyvensenos skatinimas (FK 7.6.1.2. SAV_ES_LIK)	1500	-	1426,17	20800		20773,79			
Sveikatos gyvensenos skatinimas (FK 7.6.1.2. SAV_VB_ESPR)	2400	-	1338,49	1500		338,44	5100		3149,35
Likutis 2020 m. / 2019 m. Sveikatos gyvensenos skatinimas (FK 7.6.1.2. SAV_VB_ESPR_LIK)	100	-	123,19	1800		1830,99			
Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis Plungės ir Tauragės savivaldybėse (FK 7.6.1.2. SAV_ES)	53300	-	44695,34						
Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis Plungės ir Tauragės savivaldybėse (FK 7.6.1.2. SAV_VB_ESPR)	9400	-	7887,40						
Dotacija patirtoms išlaidos, susijusioms su darbuotojų darbo užmokesčio didinimu, kompensuoti (FK 7.4.1.2. SAV_VB_SKOL)	3381	3381	3380,04						
Mokinių visuomenės sveikatos priežiūra (FK 7.4.1.2. SAV_DVDF_SAM_SV PR)	181400	161900	181400	184400	167900	184400	188100	163300	188100
Visuomenės sveikatos stiprinimas ir stebėseną (FK 7.4.1.2. SAV_DVDF_SAM_SV PR)	95000	81500	95000	95700	83900	95700	97200	82900	97200
Psichikos sveikatai stiprinti (FK 7.4.1.2. SAV_VB_SKOL)				17000		16975			
IŠ VISO	588717	390017	574107,30	542000	396400	527991,68	534600	370300	508638,47

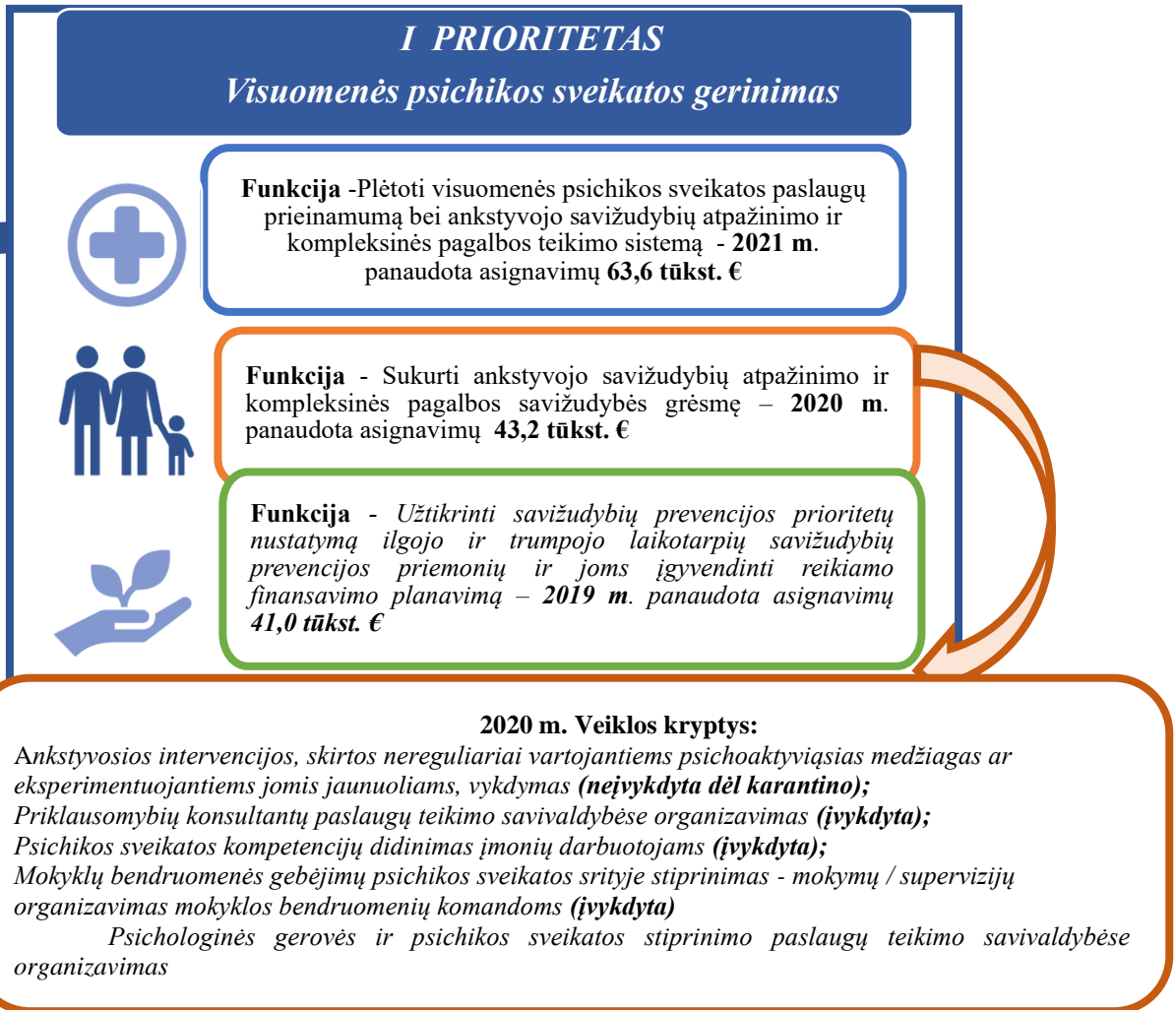
INFORMACIJA

LR SAM – valstybės lygio ekstremalios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimu 2020-03-18 Nr. V-318 „Dėl bendradarbiavimo su savivaldybių visuomenės sveikatos biurais“ atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimą Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. kovo 16 d. sprendimo Nr. V-380 „Dėl visuomenės sveikatos priemonių, siekiant valdyti COVID-19 ligą (koronaviruso infekciją)“ Į p a r e i g o j u savivaldybių administracijas karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo laikotarpiu, užtikrinti, kad savivaldybių visuomenės sveikatos biurai pagal administracinį suskirstymą bendradarbiaudami su Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentais, vykdytų Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos atitinkamo departamento nurodymus ir dalyvautų:

- vykdamas Lietuvos Respublikos sienos medicininę – karantininę kontrolę dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) sienos kirtimo punktuose, nurodytuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarime Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“;

- apklausiant asmenis, turėjusius sąlytį su ligoniais, sergančiais COVID-19 liga (koronaviruso infekcija), ar asmenimis, įtariamais, kad serga COVID-19 liga (koronaviruso infekcija), bei taikant kitas atvejo valdymo priemones pagal Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nurodymus (informacijos rinkimas ir teikimas telefonu bei raštu);

Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymas pagal SAM nustatytus prioritetus

II PRIORITETAS

Funkcija - Plėtoti sveiką gyvenimą ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius ugdymo įstaigose / funkcija - mokinių visuomenės sveikatos priežiūra

Funkcija - Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną

Funkcija - Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną

2019 m. Veiklos kryptys:

Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas **(įvykdyta)**;
Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtra **(įvykdyta)**;
Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms

2019 m. Veiklos kryptys:

Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas **(įvykdyta)**;
Sveikos mitybos ir sveiko maisto gamavimo mokymų organizavimas tikslinėms grupėms **(įvykdyta)**;
Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas **(įvykdyta)**;
Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas **(įvykdyta)**;
Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas **(įvykdyta)**;
Burnos higienos užsiėmimų organizavimas

2019 m. Veiklos kryptys:

Lietuvos suaugusių gyventojų faktinės mitybos, mitybos ir fizinio aktyvumo įpročių tyrimas **(įvykdyta)**

2020 m. Veiklos kryptys:

Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtra **(įvykdyta)**;
Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas **(įvykdyta)**;
Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas mokyklose **(neįvykdyta - dėl karantino)**

2020 m. Veiklos kryptys:

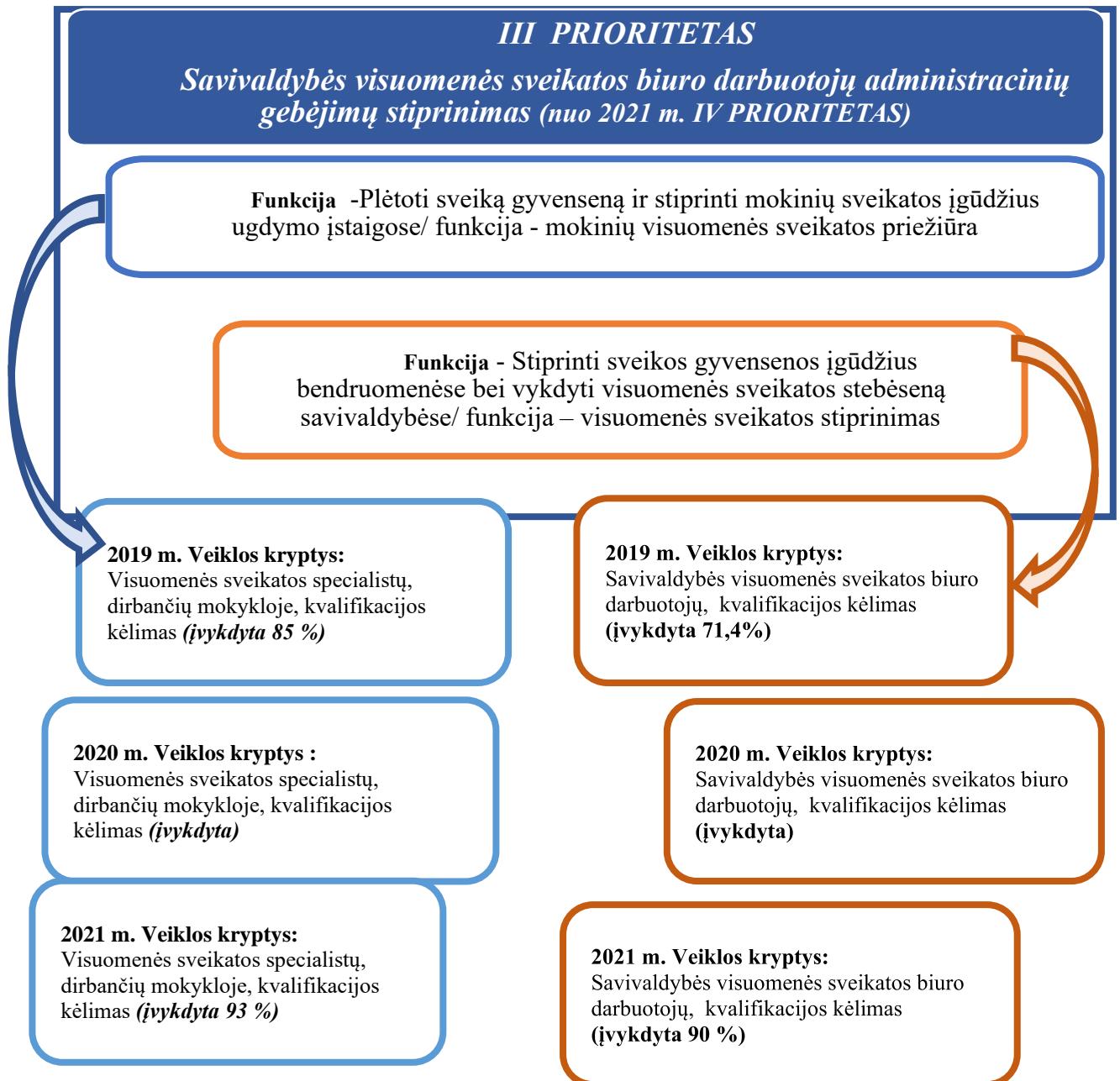
Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas bendruomenėse **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Vyresnio amžiaus žmonių (65+) fizinio aktyvumo skatinimas **(įvykdyta 90 %)**;
Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas **(įvykdyta 92,3 %)**;
Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas **(įvykdyta)**;
Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimas **(įvykdyta)**;
Visuomenės raštingumo didinimas nėštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais **(neįvykdyta)**

2021 m. Veiklos kryptys:

Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės "Aktyvi mokykla" įgyvendinančių mokyklų plėtra **(įvykdyta)**;
Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas mokyklose **(įvykdyta)**;
Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse **(įvykdyta)**;
Psichikos sveikatos stiprinimo ir žalingų įpročių prevencijos užsiėmimų organizavimas tikslinėms grupėms **(įvykdyta)**;
Pagalbos mokinių savirūpai organizavimas ugdymo įstaigose **(įvykdyta)**

2021 m. Veiklos kryptys:

Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas **(įvykdyta)**;
Traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimas bendruomenėse **(įvykdyta 83 %)**;
Gyventojų (iki 64 m.) fizinio aktyvumo skatinimas **(neįvykdyta - dėl karantino)**;
Vyresnio amžiaus žmonių (65+) fizinio aktyvumo skatinimas **(įvykdyta)**;
Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimas **(įvykdyta 55 %)**;
Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse **(įvykdyta 17 %)**;
Penktų, septintų ir devintų (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvensenos tyrimas **(įvykdyta)**;
Visuomenės raštingumo didinimas nėštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais **(įvykdyta)**

INFORMACIJA (duomenys iš VSB Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo metinių ataskaitų forma Nr. 2)

Visuomenės sveikatos specialistų, dirbančių mokykloje, kvalifikacijos kėlimui panaudota asignavimų: 2019 m. – 1600 €; 2020 m. – 500 €; 2021 m. – 200 €

Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų, kvalifikacijos kėlimui panaudota asignavimų: 2019 m. – 1300 €; 2020 m. – 200 €; 2021 m. – 500 €

IV PRIORITETAS

Savivaldybės visuomenės sveikatos biurų veiklos viešinimas

(nuo 2021 m. V PRIORITETAS)

Funkcija - Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius

Funkcija - Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse/ funkcija – visuomenės sveikatos stiprinimas

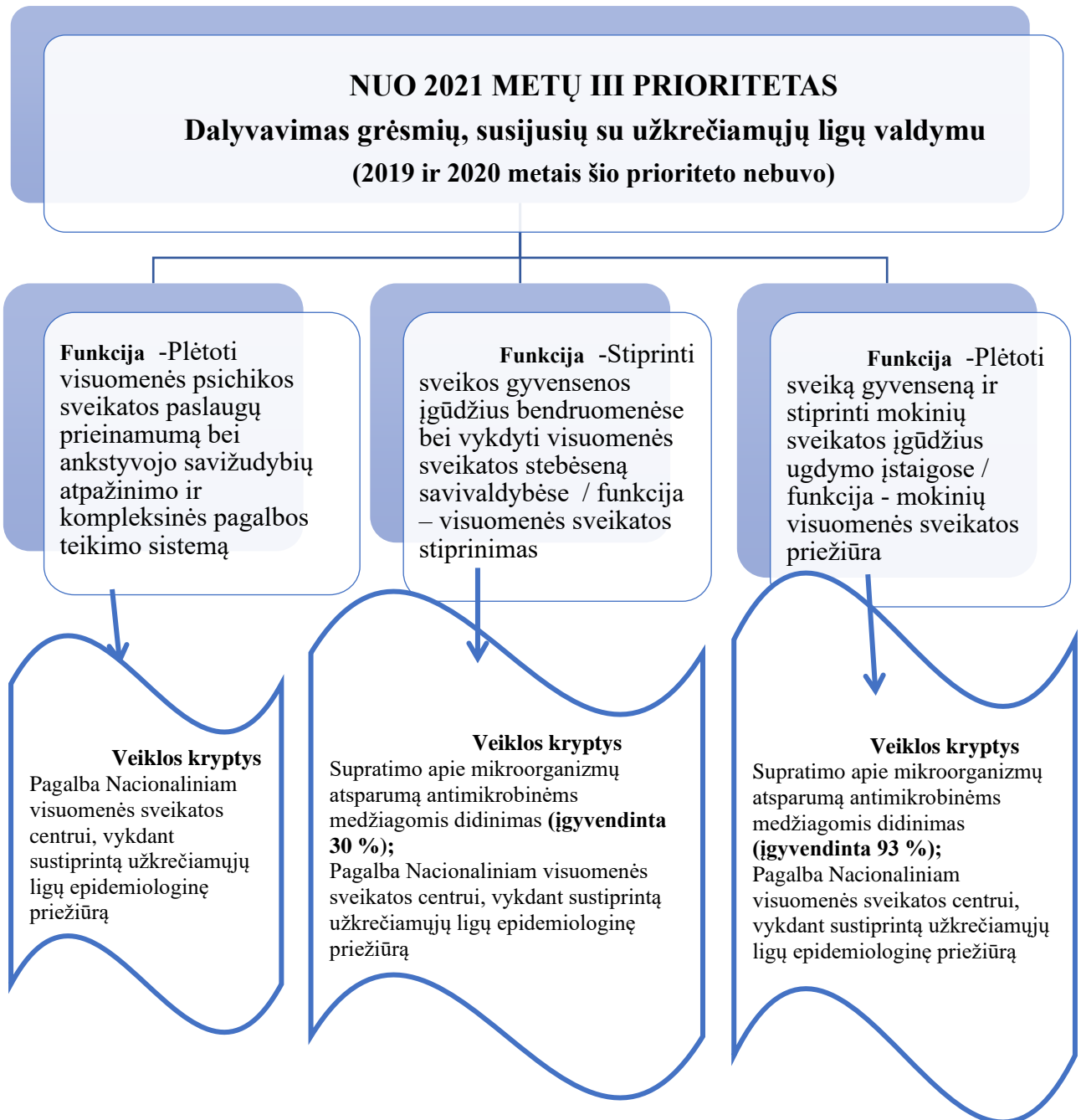
2019 m. Veiklos kryptys:
Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas (*įvykdyta 89 %*)

2019 m. Veiklos kryptys:
Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas (*įvykdyta 89 %*)

2020 m. Veiklos kryptys:
Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas (*įvykdyta*);
Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas (*įvykdyta*)

2021 m. Veiklos kryptys:
Visuomenės sveikatos stiprinimo viešinimo veikla (*įvykdyta*)

2021 m. Veiklos kryptys:
Mokinių visuomenės sveikatos priežiūros viešinimo veikla (*įvykdyta 98 %*)

INFORMACIJA apie VSB dalyvavimą COVID-19 (koronaviruso infekcijos) valdymo priemonių įgyvendinimo

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras aktyviai bendradarbiavo su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos Telšių departamentu vykdant nuo 2021 m. rugpjūčio 31 d. iki dabar sustiprintą užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir atvejo epidemiologinės diagnostikos klausimyno SARS-COVID-19 pildymą (užpildytas 371 klausimynas. Nuo 2021 m. sausio 15 dienos iki 2021 m. birželio 1 d. 5 biuro darbuotojai dirbo COVID-19 ligos vakcinacinacijos koordinacinėje grupėje. Nuo 2021 m. kovo 17 dienos iki 2021 m. birželio 4 d. buvo vykdomas kaupinių tyrimas SARS-Co-V-2 (2019-nCoV) RNR nustatyti tikralaikės PGR metodu, mokyklose. Nuo 2021 m. gegužės 3 dienos iki 2021 m. 28 d. 2 biuro darbuotojai dirbo Plungės mobiliajame punkte. Nuo 2021 m. rugpjūčio 31 d. iki 2022 m. sausio 18 d. buvo vykdomas aplinkos paviršių eminių (2019-nCoV) RNR nustatyti tikralaikės PGR metodu (dalyvavo 22 ugdymo įstaigos